

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ**

**PARKLARDAKİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ KULLANICI GÖRÜŞLERİ
DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ: SİVAS KENTİ ÖRNEĞİ**

Melike KAYA

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

PEYZAJ MİMARLIĞI

ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şubat 2020

ANTALYA

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

PARKLARDAKİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ KULLANICI GÖRÜŞLERİ
DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ: SİVAS KENTİ ÖRNEĞİ

Melike KAYA

PEYZAJ MİMARLIĞI

ANABİLİM DALI

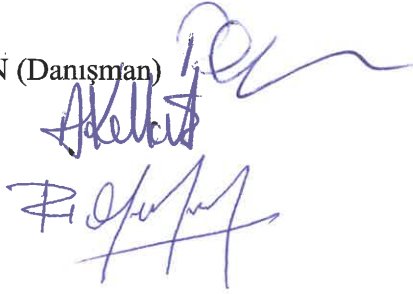
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bu tez 12/02/2020 tarihinde jüri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Reyhan ERDOĞAN (Danışman)

Prof. Dr. Abdullah KELKİT

Öğr.Gör.Dr. Rifat OLGUN

ÖZET

PARKLARDAKİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ KULLANICI GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ: SİVAS KENTİ ÖRNEĞİ

Melike KAYA

Yüksek Lisans Tezi, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Reyhan ERDOĞAN

Şubat 2020; 64 sayfa

Gelişmiş ülkelerdeki kentsel yerleşim alanlarının çoğunda halkın kullanabileceği park ve bahçeler olmasına rağmen çocuklar aktif oyunlar yerine sanal oyunlar ile daha fazla zaman geçirmektedir. Bunun başlıca sebepleri arasında, mevcuttaki çocuk oyun alanı tasarım anlayışının çocukların oyun ihtiyaçlarına cevap vermediği ve oyun faaliyetlerinin sürekliliğine katkıda bulunmadığı düşünülmektedir. Benzer şekilde ülkemizde de çocukların büyük çoğunluğu parklardaki çocuk oyun alanlarında oyun oynamak yerine elektronik ortamdaki sanal oyunlar ile vakit geçirmektedir. Bu durum ise çocukların gerek fiziksel ve ruhsal gerekse de zihinsel gelişimleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Çocukların parklardaki çocuk oyun alanlarında daha fazla zaman geçirmelerini sağlamak için parkların, çocukların ve ailelerinin ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda geliştirilmesi ve iyileştirilmesi gerekmektedir. Araştırmanın amacı, Sivas kentinde yer alan Azerbaycan Karabağ, Aksu, 27 Haziran, Oğuzlar ve Ethem Bey parklarındaki çocuk oyun alanlarının kullanımını etkileyen faktörlerin, kullanıcı isteklerinin ve mevcut duruma yönelik kullanıcı görüşlerinin belirlenmesidir. Bu kapsamda kentin farklı bölgelerinde yer alan beş farklı parkta, gönüllülük esasına dayalı ve tesadüfi olarak seçilen park kullanıcılarıyla gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilen veriler SPSS programında analiz edilmiştir. Sonuç olarak katılımcılar, kentteki parklarda yer alan çocuk oyun alanlarının yeterince güvenli olmadığını ifade etmişlerdir. Ayrıca katılımcılar parklarda çağdaş çocuk oyun alanlarının tasarlanmasını ve çocuklarının bu alanlarda oyun oynamasını istediklerini belirtmişlerdir.

ANAHTAR KELİMELEER: Kent, Kullanıcı görüşleri, Park, Çocuk oyun alanı, Sivas.

JÜRİ: Prof. Dr. Reyhan ERDOĞAN

Prof. Dr. Abdullah KELKİT

Öğr.Gör.Dr. Rifat OLGUN

ABSTRACT

Evaluation of Children's Playgrounds in Parks in Terms of User Opinions:

The Case of Sivas City

Melike KAYA

MSc Thesis at the Department of Landscape Architecture

Supervisor: Prof. Dr. Reyhan ERDOĞAN

February 2020; 64 pages

Although most of the urban settlements in developed countries have parks and gardens available to local people, children spend more time with virtual games rather than active games. It is considered that the current understanding of the playground design does not respond to the needs of children and does not contribute to the continuity of play activities. Similarly, in our country, the majority of children spend time with electronic games instead of playing games in children's playgrounds in parks. This has a significant impact on both physical and mental development of children. To ensure that children spend more time in the playgrounds in the parks, the parks need to be developed and improved in line with the needs and desires of the children and their families. The aim of the study is to indicate the factors, user requests and user opinions according to the current situation, in which the playgrounds in Azerbaijan Karabağ, Aksu, 27 Haziran, Oğuzlar and Ethem Bey Parks are located. In this context, data obtained from interviews with randomly selected park users on a voluntary basis in five different parks located in different parts of the city were analyzed in SPSS program. As a result, the participants stated that the children's playgrounds in the parks in the city are not safe enough. In addition, the participants stated that they want to be designed contemporary playgrounds in the parks and that their children should play in these fields.

KEYWORDS: City, User opinions, Park, Playground, Sivas.

COMMITTEE: Prof. Dr. Reyhan ERDOĞAN

Prof. Dr. Abdullah KELKİT

Lecturer Dr. Rifat OLGUN

ÖNSÖZ

Çocukların dünyasında önemli bir yere sahip olan çocuk oyun alanları, günümüz çocuklarının ihtiyaçlarını karşılayan doğayla uyumlu aynı zamanda sosyal, fiziksel ve zihinsel becerileri geliştirici nitelikte olmalıdır.

Bu çalışmada, Sivas kenti içerisinde farklı bölgelerde yer alan 5 parkın çocuk oyun alanı kullanımını etkileyen etmenler tespit edilmiş ve kullanıcı tercihleri belirlenerek Sivas kenti çocuk oyun alanlarının iyileştirilmesi ve kullanımlarının artırılması konusunda yerel yönetimler ve tasarımcılar için öneriler getirilmiştir.

Bana bu konuda her türlü bilgi ve desteğini esirgemeyen Sayın hocam Prof. Dr. Reyhan ERDOĞAN'a, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek Lisans eğitimim süresince değerli bilgi ve tecrübelerini esirgemeyen, istatistiksel analiz aşamalarında yardımlarını esirgemeyen Öğr.Gör.Dr. Rifat OLGUN'a teşekkür ederim.

Ayrıca, zor zamanlarımda her zaman yanımda olan, tüm eğitim hayatım ve tez çalışmam boyunca beni motive eden ve her zaman desteklerini esirgemediğim yanımda olan canım aileme teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
AKADEMİK BEYAN	vi
SİMGELER VE KISALTMA.....	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	viii
ÇİZELGELER DİZİNİ	x
1. GİRİŞ	1
2. KAYNAK TARAMALARI.....	3
2.1. Kuramsal Bilgiler.....	3
2.1.1. Kent ve kentleşme.....	3
2.1.2. Kentsel açık ve yeşil alanlar	3
2.1.3. Çocuk oyun alanları	4
2.1.4. Çocuk oyun alanlarının tarihçesi	5
2.1.5. Çocuk oyun alan türleri.....	6
2.1.5.1. Geleneksel oyun alanları	6
2.1.5.2. Çağdaş çocuk oyun alanları	7
2.1.5.3. Doğal materyal içerikli oyun alanları.....	8
2.1.5.4. Macera çocuk oyun alanları	9
2.1.5.5. Yaratıcı çocuk oyun alanları	9
2.2. Çocuk Oyun Alanlarının Önemi.....	10
2.3. Çocuk Oyun Alanlarının Genel Tasarım İlkeleri.....	11
2.4. Kullanıcıların Park Kullanım Tercihlerini Etkileyen Etmenler.....	12
2.5. İdeal Çocuk Oyun Alanında Olması Gereken Başlıca Özellikler.....	13
2.5.1. Konum.....	13
2.5.2. İlgi çekicilik	13
2.5.3. Mekân kullanımı	13
2.5.4. Doğa ile bütünleşme.....	14
2.5.5. Güvenlik.....	14
2.5.6. Yaş gruplarına uygunluk.....	15

2.5.7. Farklı etkinlikleri barındırması	15
2.5.8. Sosyal etkileşim	15
2.6. Dünyadan Çocuk Oyun Alanı Örneklerinin İncelenmesi	15
2.6.1. Lake Macquarie Parkı çocuk oyun alanı / Avustralya	15
2.6.2. Bijlmerpark çocuk oyun alanı / Hollanda	16
2.6.3. Pyramids Playground / Rusya	16
2.6.4. Centennial Macera Parkı çocuk oyun alanı/ Amerika	18
2.6.5. Valby Park doğal çocuk oyun alanı / Danimarka	19
2.7. Kaynak Taramaları	20
3. MATERYAL VE METOT	24
3.1. Materyal	24
3.1.1. Azerbaycan Karabağ Parkı.....	25
3.1.2. Aksu Park.....	27
3.1.3. 27 Haziran Öğretmenler Parkı	27
3.1.4. Oğuzlar Parkı	28
3.1.5. Ethem Bey Parkı	28
3.2. Metot.....	31
4. BULGULAR.....	33
4.1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Yapısı	33
4.2. Katılımcıların Park Kullanım Tercihleri.....	35
4.3. Katılımcıların Çocuk Oyun Alanlarına Yönelik Görüşleri.....	39
4.4. Katılımcıların Farklı Konseptteki Çocuk Oyun Alanlarına Yönelik Görüşleri.....	45
5. TARTIŞMA	48
6. SONUÇLAR	51
7. KAYNAKLAR	55
8. EKLER.....	61
ÖZGEÇMİŞ	

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Parklardaki Çocuk Oyun Alanlarının Kullanıcı Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi: Sivas Kenti Örneği” adlı bu çalışmanın, akademik kurallar ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını belirtir, bu tez çalışmasında bana ait olmayan tüm bilgilerin kaynağını gösterdiğimi beyan ederim.

12/02/2020

Melike KAYA

SİMGELER VE KISALTMA

Simgeler

m : Metre

m² : Metrekare

% : Yüzde

Kısaltma

TÜİK : Türkiye İstatistik Kurumu

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2. 1. Geleneksel çocuk oyun alanı	6
Şekil 2. 2. Gustave Parkı, İtalya.....	7
Şekil 2. 3. Marshmallow Parkı, Amerika.....	8
Şekil 2. 4. Doğal çocuk oyun alanları	8
Şekil 2. 5. Centennial Macera Parkı, Amerika.....	9
Şekil 2. 6. Yaratıcı çocuk oyun alanı	10
Şekil 2. 7. Lake Macquarie Park çocuk oyun alanı, Avustralya	16
Şekil 2. 8. Bijlmerpark çocuk oyun alanı, Amsterdam	16
Şekil 2. 9. Pyramids Parkı çocuk oyun alanı , Butova.....	17
Şekil 2. 10. Centennial Center park	18
Şekil 2. 11. Valby Park, Copenhag	19
Şekil 3. 1. Araştırma alanının konumu.....	24
Şekil 3. 2. Çalışma konusu olan parklar	24
Şekil 3. 3. Karşıyaka Azerbaycan Parkı ve çocuk oyun alanı	26
Şekil 3. 4. Aksu Parkı	27
Şekil 3. 5. 27 Haziran Öğretmenler Parkı	28
Şekil 3. 6. Oğuzlar Parkı çocuk oyun alanı.....	28
Şekil 3. 7. Ethem Bey parkı ve çocuk oyun alanları	29
Şekil 3. 8. Çalışmanın akış şeması.....	32
Şekil 4. 1. Katılımcıların cinsiyet dağılımı	33
Şekil 4. 2. Katılımcıların eğitim durumu	34
Şekil 4. 3. Katılımcıların mesleki dağılımı	34
Şekil 4. 4. Katılımcıların gelir durumu	35
Şekil 4. 5. Katılımcıların Sivas kentinde gitmeyi tercih ettikleri parklar	36
Şekil 4. 6. Katılımcıların kullanım amaçlarına göre parklar	39

Şekil 4. 7. Katılımcıların çocuk oyunlarına yönelik görüşleri	39
Şekil 4. 8. Park kullanıcılarının değerlendirmesine göre çocuk oyun alanlarının tasarımında en önemli unsurlar	43
Şekil 4. 9. Park kullanıcılarının çocuk oyun alanlarında bulunmasını istediği öğeler....	44
Şekil 4. 10. Oyun alanlarının içinde veya çevresinde hangi tür bitkilerin kullanılması gerektiğine yönelik kullanıcıların görüşleri	44
Şekil 4. 11. Çağdaş çocuk oyun alanları	45
Şekil 4. 12. Katılımcıların eğitim düzeyi ile farklı konseptteki çocuk oyun alanı tercihleri arasındaki ilişki.....	47

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 3. 1. Araştırma alanı içerisindeki park ve çocuk oyun alanları	30
Çizelge 4.1. Eğitim düzeyi ile katılımcıların tercih ettiği parklar arasındaki ilişki	37
Çizelge 4. 2. Sivas kentinde park kullanıcılarının en çok gitmeyi tercih ettikleri park ile kullanım amaçları arasındaki ilişki	38
Çizelge 4. 3. Mevcut çocuk oyun alanı tasarımlarına yönelik önermelere park kullanıcılarının cinsiyete göre katılım düzeyi	41
Çizelge 4. 4. Çocuk oyun alanlarının tasarımına yönelik ortaya konan yaklaşımların park kullanıcılarına göre önem düzeyi.....	42
Çizelge 4. 5. Park kullanıcılarının farklı konseptteki çocuk oyun alanlarını tercih düzeyi	45
Çizelge 4. 6. Katılımcıların eğitim düzeyi ile farklı konseptteki çocuk oyun alanı tercihleri arasındaki ilişki.....	46

1. GİRİŞ

Kent yaşamı içerisinde açık-yeşil alanlar ve kent parkları önemli bir yere sahiptir. Bu alanların yaşanabilir mekânlara dönüşebilmesi açısından erişilebilir olmaları ise ayrı bir önem taşımaktadır. Bu nedenle tüm bireyler kentsel yaşama katılım aşamasında yaşı, bedensel durumu ve yetenekleri ne olursa olsun hiçbir ayırım yapılmadan bir bütün olarak düşünülmelidir (Olgun ve Yılmaz 2019). Ayrıca bu mekânların çocuk, genç ve yaşlı, kadın ve erkek tüm bireyler için fiziksel etkinlikler kadar sosyalleşmeye de olanak tanıdıkları yadsınmaz bir gerçektir.

Toplumların en önemli görevlerinden biri yeni yetişen nesillere, mevcut durumu gözden geçirmeleri ve değiştirmeleri için gerekli tutum, değer, bilgi ve beceriyi kazandırmak ve aynı zamanda sağlıklı, adaletli, her açıdan güçlü bir gelecek sunmaktır (Davis 1998). Bu amaçla kentte yaşayan çocukların mevcut oyun alışkanlıklarını tespit etmek ve geleneksel oyunları belirlemek, kentin özelinde ebeveyn ve çocuğun birlikte konforlu vakit geçirebilecekleri, sosyalleşebilecekleri oyun mekânları için tasarım önerileri getirmek oldukça önemlidir.

Gelişmiş ülkelerdeki kentsel yerleşim alanlarının çoğunda halkın kullanabileceği park ve bahçeler olmasına rağmen (World Cities Culture Form 2019), çocuklar bu alanlardaki aktif oyunlar ile sanal ortamdaki oyunlara göre daha az zaman geçirmektedir (Tandon vd. 2012). Parklar içerisinde yer alan çocuk oyun alanlarının çocuklar tarafından tercih edilmemesinin birçok sebebi bulunmaktadır. Bu sebeplerden birisi de çocuk oyun alanlarının tasarımıdır. Günümüzde geleneksel oyun alanlarının çocuklara sıkıcı geldiği ve çekiciliği olmadığı düşüncesiyle 'yenilikçi' oyun alanları artmaktadır. Bu alanlar ise, çocukları açık havada daha fazla zaman geçirmeye, daha özgürce dolaşmaya, fiziksel olarak beceri ve esnekliklerini geliştirmeye ve test edebilecekleri eşsiz deneyimler yaşamaya teşvik etmektedir (Bal 2005; Moreland City Council 2008; Aksoy 2011; Talarowski vd. 2019).

Çocuk oyun alanlarının çocuklara fiziksel, sosyal ve psikolojik açıdan fayda sağlaması için bir takım özelliklere sahip olması gerekmektedir. Farklı araştırmacılar tarafından çeşitli şekillerde sıralanmasına rağmen, bir oyun elemanından beklenen özellikler genel olarak İston (2001) tarafından şu şekilde özetlenmiştir:

- Çocuğa özgürlüğü tattırmalı,
- Oyun çeşitliliğine sahip olmalı,
- Sosyal etkileşime elverişli olmalı,
- Güvenilir olmalı (yutulacak parçalar ve keskin köşeler içermemeli),
- Koşmak, dönmek, zıplamak gibi hareket çeşitliliği getirmeli,
- Çevreyi ve çevre faktörlerini algılamaya yardım etmeli,
- Yaratıcılığa olanak sağlamalı,
- Antropometrik ve psikolojik veriler göz önüne alınarak uygun yaş grubuna hitap etmeli,
- Malzeme olarak çevre dostu ve zehirsiz malzemeler kullanılmalıdır (Perçin 2018).

Ülkemizde park kavramı genellikle çocuk ve oyun kavramları ile birlikte algılanmasına rağmen parkların tasarımında çocuklar için yeterince özenli ve duyarlı yaklaşımlara sahip olunmadığı görülmektedir. Gelişmiş ülkelerde çocuk nüfusu daha az olmasına rağmen çocuklar için daha eğitici ve yaratıcı faaliyetlere olanak sağlayan özgün çocuk oyun alanları olduğu da bir gerçektir.

Parklar ve çocuk oyun alanlarının kullanımı ile ilgili literatür araştırmaları sonucunda parklardaki çocuk oyun alanlarına yönelik çok sayıda araştırmanın gerçekleştirildiği görülmektedir. Türkiye'nin farklı kentlerinde gerçekleştirilen araştırmalarda parklarda yer alan çocuk oyun alanları fiziksel açıdan, çocukların kullanımı ve ebeveynlerin bu parklardan olan memnuniyeti/istekleri açısından değerlendirilmiştir. Fakat parklara yönelik ve dolayısıyla da çocuk oyun alanlarına yönelik tasarım yaklaşımları bölgenin sosyal, kültürel ve fiziksel koşullarına göre farklılık göstermektedir. Bu kapsamda araştırmanın amacı, Sivas kentinde yer alan parklardaki çocuk oyun alanlarının kullanımını etkileyen faktörlerin, kullanıcı isteklerinin ve mevcut duruma yönelik kullanıcı görüşlerinin belirlenmesidir.

2. KAYNAK TARAMALARI

Tezin bu bölümü kuramsal bilgiler ve daha önce yapılmış bilimsel araştırmaların yer aldığı kaynak taramaları olmak üzere iki başlıktan oluşmaktadır.

2.1. Kuramsal Bilgiler

2.1.1. Kent ve kentleşme

Kent kavramı, tarih boyunca farklı şekillerde yorumlanmış olmasına rağmen genel olarak kentsel yerleşim alanlarının genel adı olarak karşımıza çıkmaktadır. Sanayi devriminden sonra kent kavramının tanımında hızla gelişen kentlerin yapılarına bağlı olarak değişimler yaşanmıştır. Kenti, kendi sınırları içinde yaşayan nüfusun geçim kaynaklarını tarım ve hayvancılık dışı uğraşların oluşturduğu, yönetim yapısı, toplumsal ilişkiler, kültürel alanlar, nüfus yoğunluğu gibi birçok yönden kırsal alanlardan farklı olan yerler şeklinde tanımlamak mümkündür. Bununla birlikte, bu alanda tek bir kent kavramına rastlamak mümkün değildir. Değişik bakış açılarına bağlı olarak farklı kent tanımları da bulunmaktadır. Geçmişten günümüze farklı dönemlere baktığımız zaman, "cité", "polis", "medine" ve "kent" kelimelerinin birbirine yakın anlamlarda kullanıldığı görülmektedir (Başaran 2008; Olgun 2018).

Kentler farklı yaşlardan, farklı cinsiyetlerden, farklı sosyal, kültürel ve ekonomik yapıdan insanların meydana getirdiği bir yapıdır. Bu yapı, belirli aşamalar geçirerek değişme ve gelişme eğilimindedir. Kenti sakinleriyle birlikte sistemli bir bütün haline dönüştürerek bu kompleksleşme, yani kentleşme olgusudur (Atabeyoğlu ve Bulut 2012).

Kentleşme olgusu nüfusa bağlı bir büyüme, ekonomik, sosyal ve kültürel yapıda sürekli bir değişimin ve devingenliğin ifadesidir. Kentleşme aynı zamanda kentin fiziksel alanının, sınırlarının sürekli büyümesi anlamına da gelmektedir. Kentleşme kavramı, kentin ekonomik, toplumsal ve siyasal boyutlarını da dikkate alarak geniş bir anlamda tanımlandığında "sanayileşme ve ekonomik gelişmeye paralel olarak kent sayısının artması ve bugünkü kentlerin büyümesi sonucunu doğuran, toplum yapısında, artan oranda örgütlenme, iş bölümü ve üretim ve sosyal ilişkilerde kentlere özgü değişikliklere yol açan bir nüfus birikim süreci" olarak ifade edilmektedir (Keleş 1984; Şahin 2010). Bu kapsamda, kentleşme faaliyetleri ile birlikte ulaşım sistemlerinde de yaşanan gelişmelere bağlı olarak kentsel yayılım günümüzde giderek artmaktadır (Şiranlı 2015; Olgun 2018).

2.1.2. Kentsel açık ve yeşil alanlar

Kentleşme olgusuyla birlikte ortaya çıkan ve kentlerin fiziksel kalıpları içerisinde sürekli var olan açık ve yeşil alan kavramı, kentlerin biçimleriyle doğrudan ilişkili olduğu gibi, kentlerin fiziksel karakterlerinin oluşmasında da belirleyici rol oynamaktadır. Kent planlama uygulamalarında yüz yıllık bir geçmişe sahip olan açık alan-yeşil alan-açık ve yeşil alan kavramları farklı şekillerde tanımlanmaktadır (Kuter 2007).

Kentsel açık alanlar toplumun kullanımına açık kamusal mekânlardır. Kent halkının karşılaşması, bütünleşmesi, birbiriyle kültür alışverişinde bulunmasını sağlayan alanlardır. Bu yönüyle kamusal açık alanlar, teknik, ekonomik ve estetik boyutlarının yanı sıra sosyal ve kültürel boyutlara da sahiptir. Kentsel açık alanlar, insanların hem fiziksel

hem de ruhsal ihtiyaçlarını karşılamaları açısından kent yaşamında önemli bir yere sahiptir (Arslan Hindioğlu 2013). Öztan (1968), Akdoğan (1987), Özbilen (1991)'e göre açık alan kavramı, kent dokusunun önemli temel elemanlarından birisi olup, mimari yapı ve ulaşım alanları dışında kalan açıklıklar veya boş alanlar olarak tanımlanmaktadır (Çelik 2013). Diğer bir deyişle açık alanlar, dış mekân üzerinde herhangi bir amaca yönelik yapılaşmanın olmadığı ve rekreasyonel kullanımlar için uygun potansiyele sahip alanlar olarak ifade edilmektedir (Çelik 2013).

Kentsel yeşil alanlar ise, toprak, çim, çalı ve ağaçlar ile kaplı geçirgen yüzeyler ile bu alanlar içerisinde yer alan yapısalların birlikte oluşturdukları alanlar olarak tanımlanmaktadır (Dunnett vd. 2002). Kentsel yeşil alanlar kentte yaşayan bireylere aktif veya pasif kullanımları ile fayda sağlayan, kentsel çevre ve kentteki bireylerin yaşam kaliteleri üzerinde pozitif etkisi olan bitki örtüsü ile kaplı erişilebilir mekânlardır (Urge 2004). Yuen (1996)'ya göre kentsel yeşil alanlar, kent mekânı içinde fiziksel ve sosyal çevrenin niteliğini belirleyen, eğitimsel, kültürel ve rekreasyonel amaçlı kullanımlara olanak tanıyan ve toplumun tüm bireylerinin kullanımına açık olan kamu mekânlarıdır (Alkay ve Ocakçı 2003).

Çocuk oyun alanları kentsel yeşil alanların en önemli kısmını oluşturmaktadır. Hem çocuklara oyun alanı oluşturan hem de kentin nefes alacak alanlarını yaratmak açısından önemli alanlar olmaktadır. Fakat bu alanlar incelendiğinde hem yeşil alanların sağlanmasında hem de çocuklara oyun alanlarını yaratmakta çok büyük sıkıntılar ortaya çıkmaktadır. Birçok çocuk oyun alanında peyzaj tasarımının yetersiz olduğu göze çarpmaktadır. Önemli açık kamusal alanlardan birisi olarak göze çarpan çocuk oyun alanları çok fazla ihmal edilmiş alanlar olarak da dikkati çekmektedir (Başaran Uysal 2015).

2.1.3. Çocuk oyun alanları

Çocuk oyun alanları, çocuğun gelişim aşamasında önemli yer tutan ve çocuğun “oyun” aktivitesini gerçekleştirmesine olanak veren sadece çocuk için tasarlanan özel mekânlardır (Tandoğan 2011).

Yücel (2005)'e göre çocuk oyun alanları; çocukların fiziksel ve psikolojik gelişimlerine katkı sağlayan, sosyalleştikleri önemli mekânlardır (Kısakürek ve Yılmaz 2019).

Ayan (2017)'ye göre, çocuk oyun alanları her yaş grubundaki çocuğun kullanımına uygun olarak yaş gruplarına göre ayrılmalı, farklı kullanımlara ayrılmış bölümleri ve olanakları olan, çocukların gelişimine katkı sağlayacak oyun öğelerinin olduğu bir düzenleme yapılmalıdır. Çocuk oyun alanları çocukların kullanımının yanı sıra yetişkinler için de önemli alanlardır. Çocukları ile birlikte bu alana gelen ebeveynler, onların güvenle oynayabileceği oyun çeşitliliğinin fazla olduğu alanları tercih etmektedirler. Çocuk oyun alanlarında topografyadan ve bitkilerden de yararlanılarak doğal oyun alanları yaratmak, oyun kurgusu yaparak hayal güçlerinin gelişimi açısından da olumlu yarar sağlayacaktır. Oyun çocukların fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimin en önemli parçasıdır. Oyunun çocukların hayatının neredeyse bütün gelişimsel yönüne oldukça büyük etkisi vardır.

Oyun alanı zemin döşemesinin kum, sentetik ya da plastik yüzeyler gibi güvenlik sağlayan materyallerden seçilmesi hazırlanan tasarım içinde yer almalıdır. Ayrıca alanın yakın çevresinde ebeveynler için çocuklarını gözetim altında tutabilecekleri gölgelik (ağaç altı, şişme çadırlar altı vb.) oturma yerleri bulunmalıdır (Kandemir 2010; Ayan 2017). Fakat bu alanların çocuklara çok yakın olmaması, çocukların kendilerini daha rahat ve özgür hissederek oynayabilmeleri için önemlidir. Arazi formuna ve çocuk oyun alanının konumuna göre, gerekiyorsa alan etrafına sınırlayıcı çit düşünülmelidir. Kullanılan oyun öğeleri güvenli olmalıdır (Ayan 2017).

UNCRC'nin 31. maddesi uyarınca, çocukların da oynama hakkı vardır. Amerikan Pediatri Akademisi, çocukların açık uçlu oyunda her gün en az altmış dakika geçirmelerini tavsiye etmektedir (Ginsburg vd. 2007).

Çocuk, sürdürülebilir çevrenin merkezinde konumlanmaktadır (Kuşaslan 2007). Toplumun geleceğini çocuklar oluşturmaktadır. Bugünün sağlıklı çocukları, yarının sağlıklı yetişkinleri demektir. Çocuğun kent mekânında göz ardı edilmesi, toplum sağlığının geleceğini tehlikeye atar. Fiziksel çevre tasarımında çocuğunda bir kullanıcı olduğu hatırlanmalı, çocuğun gereksinimleri göz önünde bulundurulmalı ve mekânsal algısının yetişkinlerden farklı olduğu hatırlanmalıdır. Çocuğun toplumun sağlıklı bir bireyi olması, sosyo-ekonomik, kültürel ve fiziksel çevre etkilerini yaşaması ile gerçekleşir (Çakır 1997).

Çocuk oyun alanları, çocuğun büyüdüğü ve interaktif yeteneklerini geliştirdiği alanlardır (Florey 1981). Çocuk oyun alanları çocuklara kendi sınırlarını keşfedecek ve kendi dünyalarını yaratacak bir çevre sunarlar. Yaratıcılığı teşvik eden bu mekânlar çocukların bilişsel, sosyal ve motor becerilerinin gelişimine olanak sağlarlar (Macarthur vd. 2000).

2.1.4. Çocuk oyun alanlarının tarihçesi

Çocuk oyun alanları, çocuklar için güvenli mekânlar yaratmak, güvenli olmayan sokaklarından onları korumak ve suç oranını düşürmek amaçlı kendilerini geliştirebilmelerini sağlamak için ortaya çıkmıştır (Rasmussen 1998).

Amerika Birleşik Devletleri'nde 19.yy.da sokaklarda ahlak dışı olayların meydana gelmesi, ebeveynlerin çocukları için güvenli yer arayışını ortaya çıkarmıştır ve Alman oyun konsepti Amerika'daki, Chicago ve New York gibi eyaletlerinde pek çok okula ve yerleşim yerine yayılmıştır (Acar 2003; Kaya ve Erdem 2016; Ergin 2019).

İlk kez yapılan çocuk oyun alanları bugünkü güvenlik ve sağlık standartlarını yakalayamayacak derecede düz, estetik görünüme sahip olmayan oyun aletlerinden oluşmaktaydı.

Kamusal oyun alanlarının ortaya çıkması, 19. yüzyılın sonlarına dayanmaktadır. Çocuk oyun alanı fikri ilk olarak Almanya'da geliştirildi. Bu oyun alanları, çocuklara birbirleriyle güvenli ve adil bir şekilde nasıl oynanabileceklerini öğretmenin bir yolu olarak sunulmuştur. Çocuk oyun alanı konsepti ilk kez 1848 yılında Henry Barnard tarafından tasarlandı ve tahta bloklar, oyuncak arabaları ve iki döner salıncakla oynayan çocuklara geniş bir alan oluşturdu (Erdem Kaya 2017).

19. yüzyılın çocukları resmî olarak oyun alanlarına sahip değildi. Ancak oyun alanları ilk kez 1885 yılında Almanya'da “kum bahçeleri” olarak adlandırılmış ve 1886 yılında Amerika Boston'da ortaya çıktı. 20. yüzyılın başına kadar, oyun alanları kamusal alanlarda yaygın olarak görülmemiştir (Erdem Kaya 2017).

2.1.5. Çocuk oyun alan türleri

Bu başlık altında oyun alanı türlerine başlıklar halinde değinilecektir.

2.1.5.1. Geleneksel oyun alanları

20. yüzyılın başlarında geliştirilen geleneksel oyun yapıları günümüzde de kullanılmaktadır. Genellikle bu tür oyun alanlarında salıncak, kaydırak, tahterevalli ve tırmanma öğeleri bulunur (Metin 2003).

Geleneksel çocuk oyun alanları çocukların moral, motivasyon ve fiziksel aktivitelerini arttırmak, sosyal ve entelektüel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için oluşturulmuş alanlardır. Bu alanlar genellikle iç mekân jimnastik ekipmanlarını anımsatan döküm demir sabit oyun ekipmanlarından oluşmaktaydı. Fakat bu alanlar çocukların yalnızca fiziksel ihtiyaçlarını karşılamakta, keşif ve hayal gücüne yönelik herhangi bir aktivite içermemekteydi (Şekil 2.1)(Wolley ve Lowe 2015; Ergin 2019).

Şekil 2. 1. Geleneksel çocuk oyun alanı (Anonim 2019a; Anonim 2019b; Anonim 2019c)

Geleneksel çocuk oyun alanları genellikle çocukların fiziksel gelişimine yardımcı olacak standart malzemelerden oluşur. Salıncak bu tür parkların en fazla kullanılan ögesidir. Tırmanma, kayma ve sallanma gibi kas çalıştırıcı aktiviteleri içerir. Denge ve koordinasyon becerisine de yardımcı olur (Yılmaz 2010; Ergin 2019). “Bu alanlarda çocuk davranışlarının %77.9’u işlevsel, %2’si ise dramatiktir” (Tekkaya 2001; Ünal 2009; Ergin 2019).

Ülkemizdeki çoğu çocuk oyun alanı geleneksel şekilde tasarlanmıştır ve standart oyun ekipmanlarını içerir. Son 10 yılda çocuk oyun alanları yavaş yavaş gelenekselden çıkarılmaya ve yaş gruplarına yönelik temalı parklar haline getirilmeye çalışılması konusunda adımlar atılmıştır. Oyun ekipmanlarının da bu bağlamda değişmeye başladığı görülmektedir (Ergin 2019).

Demir (2019) Rekreatif alanlara yönelik çalışmasında geleneksel oyun alanlarının avantajları ve dezavantajları aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

Avantajları:

- Aletler güçlü oyun algısı yaratacak tiptedir.
- Malzemeler daha çok fiziki gücü geliştiricidir.
- En sevilen oyunlar ise sallanma ve kaymadır.

Dezavantajları:

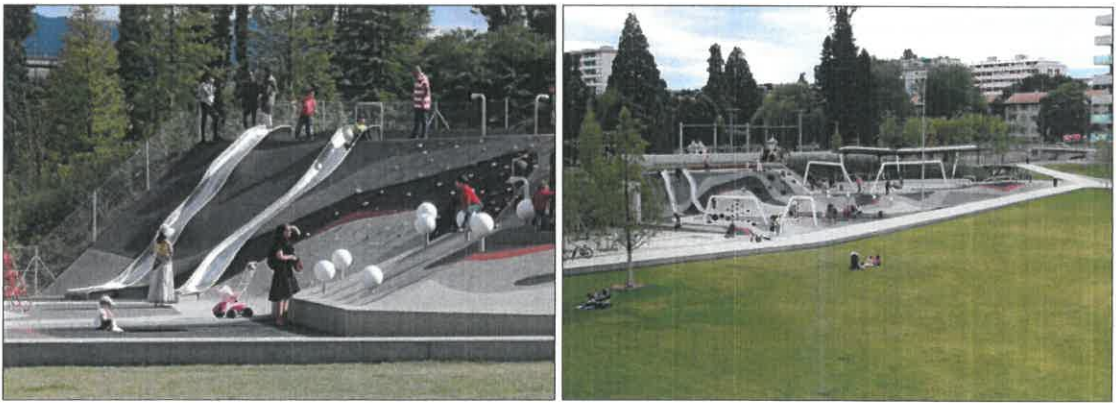
- Yaratıcılık teşvik edilmez.
- Güvenlik düşük olup, metal malzemeler emniyeti azaltmaktadır (sert salıncaklar ve kaydıraklar gibi).
- Sosyalleşme ve grup oyunlarına pek elverişli değildir.

2.1.5.2. Çağdaş çocuk oyun alanları

Çağdaş oyun alanları genellikle mimarlar ve peyzaj mimarları tarafından tasarlanan, içerisinde barındırdığı karma oyun yapıları, farklı ve canlı renklerde olan oyun ekipmanlarından dolayı geleneksel ve macera oyun alanlarından farklıdır.

Çağdaş çocuk oyun alanları 1950-1960'lı yıllarda, farklı form, doku ve renk ve estetik özellikleriyle geleneksel oyun alanlarına alternatif olarak çıkmıştır (Tandoğan 2007; Yılmaz 2010; Ergin 2019).

Çağdaş çocuk oyun alanlarını geleneksel çocuk oyun alanlarından ayıran özelliklerden biri, plastik kullanımının yaygınlaşmasıyla bazı oyun ekipmanlarının postmodern yaklaşımla yeniden tasarlanarak kullanılmış olmasıdır. Çağdaş oyun alanları genellikle bir tasarımcının tasarladığı, arazi ve malzemelerin heykelsi kullanılmasından ötürü daha durağan alanlardır. Su öğeleri, tırmanma tepeleri, tüneller ve içinde yapılmış kayak yerleri vardır (Şekil 2.2). Bu tarz oyun alanlarında çocuklar dışında hareketli öğelerin yer almaması statik olmalarına neden olmaktadır (Pehlivan 2005; Ünal 2009; Ergin 2019).

Şekil 2. 2. Gustave Parkı, İtalya (Anonymous 1)

Çağdaş çocuk oyun alanlarının eğitsel açıdan daha faydalı oyun türlerine imkân sağladığı görülmüştür. Bu alanlarda oynanan oyunlar, geleneksel oyun alanlarına göre %60 daha fazla yaratıcılık barındırmaktadır (Tandoğan 2007; Yılmaz 2010; Ergin 2019).

2.1.5.3. Doğal materyal içerikli oyun alanları

Doğa içerikli oyun alanları, doğanın unsurlarının doğal formda bulunduğu bilinçli bir şekilde bir amaç için tasarlandığı oyun alanlarıdır. Strüktürel öğelerden uzak çocuğun yaratıcılığını geliştiren, küçük tepeler ve höyükler içeren topoğrafya üzerine inşa edilir. Bu alanlar çocuğun su, kum, çamur gibi doğal materyalleri kullanmasını sağlayarak hayal gücünün gelişmesine yardımcı olur.

Ergin (2019) doğa içerikli çocuk oyun alanlarını, çocukların doğal materyallere direkt olarak ulaşabildiği ve oynayabildiği, hayal güçlerini kullandığı, bazı öğelerde fiziksel gücünü ve sınırlarını zorladığı oyun alanları olarak tanımlamıştır (Şekil 2.3).

Titman (1994)'e göre çocuklar doğal çevre ve doğal elemanlarla oynamayı, diğer ekipmanlara tercih ederler. Yapılan pek çok uluslararası çalışmada da anlaşılmıştır ki, doğa ile iletişim kurmak sadece çekici değil, direkt olarak bir ihtiyaçtır (Şekil 2.4.) (Kaplan 1995; Wolley 2008; Wolley ve Lowe 2015; Ergin 2019).

Şekil 2. 3. Marshmallow Parkı, Amerika (Anonymous 2)

Kanada, Vancouver'da yapılan bir araştırmada, 46 çocuğun yuvalarındaki oyun alanlarına kum, çim, bambu bitkileri ve süs havuzları gibi bir takım doğal öğeler yerleştirildikten önce ve sonra yakından gözlemlenen çocukların sosyal davranışların olumlu yönde geliştiği, özgüven ve otokontrolde artış gözlemlenmiş, daha az depresif eğilim gösterdikleri tespit edilmiştir (Ergin 2019).

Şekil 2. 4. Doğal çocuk oyun alanları (Ahlness 2014; Anonim 2019d)

2.1.5.4. Macera çocuk oyun alanları

Macera çocuk oyun alanları ilk kez 1943 yılında Danimarkalı mimar Carl Theodor Sorensen tarafından Kopenhag'ta geliştirilmiştir. 1943'te çocukların inşaat alanında ne kadar yaratıcı oyunlar oynadıklarını gözlemlemiş, oyun alanlarının mimarların hayal gücünü yansıtmamasından ziyade çocukların hayal gücünü yansıtmaya inanmıştır.

Macera çocuk oyun alanları, başlangıçta bir oyun rehberi tarafından yönlendirildikleri, oyun alanındaki alet ve elemanları efektif kullanarak kendi oyun materyalini oluşturdukları emniyetli alanlardır (Tekkaya 2001; Pehlivan 2005; Ünal 2009; Ergin 2019).

Ergin (2019)'a göre, çocuklar açık havada birbiriyle bağlantılı olmayan araç gereçlerle yaratıcı şeyler inşa etmeyi örneğin inşaat, su ve kum kullanarak kaleler yapma, yemek pişirme gibi aktivitelerde bulunabilirler. Macera çocuk oyun alanlarında, çağdaş oyun alanlarının aksine hiçbir ekipman sabit değildir ve park alanı sürekli bir değişim içindedir (Şekil 2.5).

Şekil 2. 5. Centennial Macera Parkı, Amerika (Anonymous 3)

2.1.5.5. Yaratıcı çocuk oyun alanları

Geleneksel oyun alanlarına göre çocukların kendilerini daha fazla geliştirebilecekleri ve farklı alternatifleri bir arada bulabilecekleri mekânlardır (Şekil 2.6).

Yaratıcı oyun alanları çocuklara güvenli bir ortam sağlayan aynı zamanda zıplama alanları, balonlar gibi oyun araçları sayesinde onların eğlenmelerini ve yaratıcılıklarını önemli derecede etkiler (Akpınar Canlı 2014).

Şekil 2. 6. Yaratıcı çocuk oyun alanı (Anonymous 4)

2.2. Çocuk Oyun Alanlarının Önemi

Oyun erken çocukluk döneminden itibaren, çocukların sosyal, duygusal, bilişsel ve fiziksel gelişimi için gerekli bir araçtır.

Amerika Pediatri Kliniğinin yayımladığı rapora göre (Regina M. Milteer Kenneth R. Ginsburg 2011) Oyun, çocukların birbirleriyle iş birliği yapmayı, zorluklarla mücadele etmeyi, iletişim kurmayı öğrendikleri ayrıca onların yaratıcı olmalarını sağlayan önemli bir unsurdur. Ebeveynlerin çocuklarıyla tam anlamıyla meşgul olmaları, çocuklarıyla bağ kurma ve dünyayı çocuklarının bakış açısından görmeleri için fırsat sunar. Oyun alanları çocukların en mutlu olduğu, doğa ile iletişime geçebileceği en etkin ortamlardır.

Oyun ve çocuk gelişimi konuları mimarların, plancıların, peyzaj mimarlarının, eğitimcilerin, hastane personelinin kısacası meslek yaşamlarında çocukla temas eden her mesleğin eğitimine dâhil edilmelidir. Hükümetler ve yerel yönetimler eğitime, yollar ve parklar inşa etmeye olduğu kadar çocuğun okul dışı yaşamının koşullarını hazırlamaya da ciddiyle eğilmelidir” konuları IPA (International Play Association) tarafından üretilen kararların en önemlilerini oluşturmaktadır (Tekkaya 2001).

Yılmaz ve Bulut (2003)’ün “Kentsel Mekânlarda Çocuk Oyun Alanlarının Yeri ve Önemi: Erzurum Örneği” başlıklı çalışmalarında uygulanmış çocuk oyun parkları incelendiği zaman, kentsel yeşil alan planlamasında çocuk oyun gruplarına ayrılan alanlar

ülkeden ülkeye değişme göstermektedir. Amerika’da oyun alanları; çocuk bahçesi - ilkökul birlikteliği ve çocuk bahçesi parkı birlikteliği şeklinde ele alınmıştır. Almanya’da oyun ve çocuk bahçeleri için 0,5-2,4 m²lik bir değer öngörülmektedir. Avustralya’da 5000 kişinin yaşadığı bir mahallede oyun alanı olarak 14.000 m² önerilmiştir. Fransa’da kent içi oyun alanlarında çocuk başına 5 m²lik alan, serbest oyun alanlarında ise çocuk başına 10 m²lik alan önerilmiştir. İngiltere’de ise çocuk başına düşen öneri oyun alanı 24,1 m²dir. Ülkemizde ise çocuk oyun alanları, “Çocuk Bahçesi” olarak ele alınmakta, alan ihtiyaçları ise kent plâncılarına göre değişiklik göstermektedir. Apartman tipi yerleşim ünitelerinde çocuk bahçesinin 1000 m²den az olmaması savunulurken, bazı araştırmacılara göre ise her çocuk için 6,5 m² ayrılarak, en küçük çocuk bahçesinin 250 m²den küçük olmaması ve yerleşim alanı büyüdükçe 250-100 m²ye kadar genişlemesi önerilmektedir.

Çocuk oyun alanları çocukların sosyalleşmesi için fiziksel gelişimini ve hayal gücünü geliştiren aktivitelerde bulunmasına olanak sağlar. Ancak günümüzde tasarlanan bazı oyun alanları çocuğun ihtiyaçlarını ve beklentilerini yeteri kadar karşılayamamaktadır.

2.3. Çocuk Oyun Alanlarının Genel Tasarım İlkeleri

Morrow ve Calhoon (2009)’a göre çocukların oynaması için güvenli oyun alanları ve ekipmanlar tasarlama sürecinde, bir takım güvenlik standartlarını da göz önüne alarak; olabildiğince heyecan verici, eğlenceli ve macera dolu alanlar tasarlanmaya çalışılmalıdır (Onay ve Kuş Şahin 2019).

Shackell vd. (2008)’e göre başarılı oyun alanları; özel tasarlanmış, iyi konumlandırılmış, doğal unsurlar kullanılarak yapılmış, geniş kapsamlı oyun tecrübelerine olanak tanıyan, engelli çocukların da kullanabileceği, toplumun ihtiyaçlarını karşılayan, farklı yaş gruplarındaki çocukların bir arada oynamalarına, çocukların risk alma ve mücadele etmeyi tecrübe etmelerine, sürdürülebilir, değişim ve gelişime olanak sağlayan alanlar olarak tanımlanmaktadır (Erkan 2011).

Çocuk oyun alanları planlamasında genel olarak uyulması gereken ilkeler şu şekilde özetlenebilir (Çay 2006):

- Çocukların diledikleri oyunu özgürce oynayabilmeleri için geniş bir alan tesis edilmiş olmalıdır.
- Tasarımcılar, eğitimciler ve pedagoglar oyun yerleşimiyle ilgili problemlere çözüm yolu bulmak amacıyla koordineli çalışmalıdır.
- Oyun mekânının planlama şekil özel yaş gruplarının tipik oyunlarına uygun olmalı ve yer ayrımı buna göre düzenlenmelidir.
- Oyun alanı pasif eğlence yeri olarak görülmemelidir. Bu alan aynı zamanda aktif ve yaratıcı oyun türlerini de ortaya koymalıdır.
- Oyun alanları çocuklar için çekici ve cezbedici olmalı, çocuk burada oyununu istediği şekilde oynayabilmeli ve fazla enerjisini atabilmelidir.

- Oyun yerleri, oyun fonksiyonlarına göre planlanmalı ve ekipman seçimi bu fonksiyonlara göre yapılmalıdır.
- Oyun alanı, yalnızca grup halindeki çocukların oynamasına imkân vermemelidir. Çocuklar zaman zaman yalnız kalmak isteyebilir. Plancı çocuğu bireysel düşünerek, uygun ortamı sağlamalıdır.
- Oyun yerleri için mekanik ekipmanların yanında, oyun için yarım bırakılmış, farklı birbirini tanımlayan elemanlar ve materyallere yer verilmelidir.

2.4. Kullanıcıların Park Kullanım Tercihlerini Etkileyen Etmenler

Çocuk oyun alanlarının kullanım nedenlerini etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Veitch vd. (2006)'ya göre park kullanım sıklığı; sosyal, bireysel ve çevresel faktörlerin sonucudur. Bu kullanımı etkileyen etmenler ebeveynlerin çocuk üzerindeki özgürce oyun oynaması üzerine çeşitli baskıları, zaman kısıtlamaları ve tasarımsal açıdan parkların yetersiz olmasına bağlıdır (Veitch vd. 2006).

Moore (1986)'ya göre çocukların çevreyi kullanım biçimleri farklılık göstermektedir. Naylor (1985)'e göre ise oyun alanlarının konumu, iklim koşulları, çocuğun yaşı, cinsiyeti ve ebeveyn tutumu çocukların çevreyi kullanım kullanım biçimlerini etkileyen faktörlerdir.

Çocuklar ve yetişkinler için oyun alanları tasarlanırken çocuğun sınırlı hareket özgürlüğünü göz önünde bulundurmak önemlidir (Hillman et al. 1990; Wridt 2004; Jansson 2010).

Dee ve Liebman (1970) oyun alanlarının kullanım sıklığını etkileyen en önemli faktörün evin parka olan uzaklıkla ilişkili olduğunu öne sürdü. Oyun alanları hitap ettikleri yaş grupları, biçimsel yapıları, görsellikleri ve yeterlikleri açısından farklılıklar göstermektedir. Çocuk oyun alanları konum, ilgi çekicilik, mekân kullanımı, doğa ile bütünleşme ve güvenlik gibi özellikler yönünden incelenebilir.

Hart (1979) ve Olwig (1990) gibi araştırmacılar insanların mekânsal ortamlarla ilişkisini genelde bulunduğu yere aitlik hissi, bağlanma gibi karmaşık kavramlarla ilişkilendirmiş ve çocukların sık kullandığı, sosyalleşebilmesini sağlayan alanların onların deneyimleri ve yer algısı açısından da önemli olduğunu vurgulamıştır. Çocuğun mekâna bağlanma eğilimi gösterdiği alanlar daha çok kullanmayı sevdiği oyun alanlarıyla ilişkilidir (Chawla 1992; Jansson 2010).

Francis (1988) ve Olwig (1989) çocuk oyun alanları olarak planlanan mekanlarla ilgili sorunların bir çoğu, aslında yetişkinlerin tercihinin çocuklarınkinden çok farklı olmasından kaynaklandığını ileri sürmüştür. Yetişkinler bir alandaki peyzaj formlarını algılarken, çocuklar o alanın kendilerine sunduğu etkinlikleri önemser (Gibson 1979).

Özet olarak park kullanımını etkileyen faktörler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Alan büyüklüğü, karakteri ve Alana erişebilirlik,
- Alanın sahip olduğu doğal materyaller ve oyun ekipmanları,
- Zaman ve iklim koşulları,
- Önemli oyun türlerine sahip olması (doğal materyallerle oyun vb.),

2.5. İdeal Çocuk Oyun Alanında Olması Gereken Başlıca Özellikler

Çocukların gelişiminde büyük rolü olan oyun alanlarının tasarımı ve planlanması ayrı bir öneme sahiptir. Tasarımcılar ve teorisyenler en uygun (ideal) çocuk oyun alanının hangi kriterlere sahip olması gerektiği hakkında değerli görüşler ileri sürmüşlerdir. Bu görüşler genel olarak oyun alanlarının konumu, erişilebilirliği ve güvenliği gibi dışsal ögeler ile oyun alanının planı, ekipmanların tasarımı, yapısal ve bitkisel materyal seçimi gibi tasarıma ilişkin ögeler içerir (Ergin 2019).

2.5.1. Konum

Çocuk oyun alanı olarak düşünülen yerin yerel halk ve yönetim birimlerinin iş birliği içerisinde aldığı kararla seçilmelidir. Alan seçilmeden önce gözlemlenmeli, alanda survey çalışmaları yapılmalı bu çalışmalar yapılırken alanın hava ve gürültü kirliliği, trafik yoğunluğu durumu göz önünde bulundurulmalıdır.

Çocuk oyun alanları çok sayıda çocuğun bir arada bulunabilmelerine, serbest ve kurallı oyunlarını (ip ve top oyunları gibi) rahatça oynayabilmelerine imkân vermelidir. Çocuk oyun alanları farklı yaş guruplarına hitap edecek oyun materyallerini bünyesinde barındıracak kadar geniş ve güvenli olmalıdır. Alan, genel olarak birçok yerden görülebilmeli ve çocuklar yetişkinler tarafından izlenebilmelidir (Özgüç 1998; Yılmaz ve Bulut 2002).

Yanlış yer seçimleri güvenlik ve kazalar gibi birçok riski bünyesinde barındırır. Ancak engebeli araziler büyük oyun alanlarında özel tasarımlar için kullanılabilir (Özgüç 1998; Duman ve Koçak 2013). Oyun parkı tasarlanırken arazinin eğimi, güneş ışığına maruz kalma durumu, alt yapı hizmetleri, ulaşım imkânı göz önünde bulundurulması gereken önemli kriterlerdir (Bulut ve Kılıçaslan 2010; Akkölak 2008; Duman ve Koçak 2013).

2.5.2. İlgi çekicilik

Oyun alanlarındaki planlama ve oyun materyallerinin tasarımı, boyası çocukların ilgisini çekebilecek nitelikte olmalıdır. Güvenlik standartları oyun donanımlarının istenildiği gibi yapımını engellemektedir. Ancak, çocukların sağlığı ve ekipmanlardan etkin yararlanmaları ve kazaların önlenmesi açısından çocuk oyun ekipmanlarında güvenlik standartlarının ön planda tutulması gerekir (Duman ve Koçak 2013).

Çocukların oyun alanlarında oyun materyalleri ile oynamayı tercih etmelerinde onların ilgi çekici bulup bulmamaları etkili olmaktadır. Çünkü çocuklar oyun ekipmanlarının ilgi çekici, farklı renklerde, tasarımlarda ve farklı amaçlar için kullanılabilir olmalarını istemektedir. Çocuklar için düz bir araziden ziyade eğimli bir arazi daha ilgi çekicidir (Gür ve Zorlu 2002; Duman ve Koçak 2013).

2.5.3. Mekân kullanımı

Çocuk oyun alanlarında mekânın nasıl ve kimler tarafından niçin kullanıldığı önemlidir. Bir mekânın birden fazla amaç için kullanılabilir olması hem aileler hem de çocuklar için önemlidir. Çocuklar kendilerinin yapıp değiştirebilecekleri esnek alanlara

ve materyallere ihtiyaç duyarlar. Çocuk oyun alanlarının çekiciliği yeniliğinde değil, çocuklara farklı, yaratıcı etkinlikler yapma gücü vermelerindedir. Doğal materyaller, tepeler ve çukurlarla tasarlanmış oyun alanı, çocukların farklı etkinlikte bulunmalarına ve oyunlar oynamalarına daha çok imkân tanır, yaratıcılıklarını geliştirir (Dere tarla Gül 2012; Duman ve Koçak 2013).

2.5.4. Doğa ile bütünleşme

Kentleşme süreciyle dört duvar arasında kalan çocukların doğayı tanıma ve keşfetmelerine imkân verecek oyun alanlarının varlığına daha çok ihtiyaç duyulmaktadır. Bu mekânlardaki dağınık alanlar, kum, su, elle işlenebilen doğal materyaller, yapraklar ve kozalaklar çocuk oyunları için en temel malzemelerdir (Duman ve Koçak 2013).

Çocuk oyun alanlarında yapılacak bitkisel tasarım çalışmalarında bitkilerin fonksiyonel özellikleri ile çevre ve iklim koşulları dikkate alınmalıdır. Geniş yapraklı ağaçlar yazın gölgelik yaparken, kışın da yapraklarını dökerek oyun alanının güneş ışığından yararlanmasını sağlar. Çocuk oyun alanlarında uygun yükseklik ve yoğunlukta kullanılan bitkiler, gürültü kontrolünün yanı sıra, bazı zararlı gazları emerek ve toz taneciklerini tutarak kirli havayı temizlemektedir. Ayrıca mekânda kullanılan bazı oyun donanımları etrafında güvenlik bariyeri olarak da kullanılabilirler. Çocuk oyun alanı içinde küçük çiçekli alanların bulunması, çocukların çiçekleri tanımasını sağlarken onlara büyük haz verecektir. Çocuk oyun alanlarında dikenli, zehirli bitkilere yer verilmemelidir (Özgüç 1998; Sorkun 1996).

2.5.5. Güvenlik

Günümüzde güvenlik unsuru açık oyun alanlarının kalitesini belirleyen önemli bir faktördür. Çocukların oyun oynarken kendilerini güvende hissetmeleri önemlidir.

Özellikle 12 yaş ve altındaki çocuklar daha hareketli ve meraklı olduklarından, hangi hareketin onlara zarar vereceğini tahmin edemeyebilirler. Bu yüzden ebeveynlerin çocuğu izlerkenki görüş açısında herhangi bir engel bulunmamalıdır. Bunun için oturma alanları oyun alanına yakın ve kot açısından daha yüksekte olmalıdır (Şensoy ve İncoğlu 2015).

Ergin (2019)'a göre, parklarda güvenlik sadece oyun alanları için değil, parkın tamamı için de geçerli olmalıdır. Park çevresinin güvenli olması, alana ulaşım güzergâhlarında yoğun trafik akslarının bulunmaması önemlidir.

Oyun parkı tasarlanırken arazinin durumu, alt yapı hizmetleri, ulaşım imkânı, bitki örtüsü, seçilen oyun materyalleri ve çitler bakımından güvenlik kriterleri esas alınmalıdır (Bal 2005; Bulut ve Kılıçaslan 2010). Bu nedenle çocuk oyun alanlarında kullanılan her türlü araç ve gerecin seçiminde çocuk odaklı düşünmek ve onun sağlığını ve yaşamını riske edecek uygulamalardan kaçınılmalıdır.

Özetle oyun alanları, bireysel ve grup olarak çocukların aktif ve pasif oyunları rahatlıkla oynama ihtiyacını karşılayabilmelidir. Çocukların dışında ebeveyn ve diğer yetişkinler de oyun alanlarından yararlanmaktadır. Bu sebeple oyun alanlarında çocukların olduğu kadar yetişkinlerin de ihtiyaçları dikkate alınmalıdır. Oturma bankı,

kamelya, tuvalet ve spor aletlerinin varlığı ebeveynlerin de oyun alanlarında daha verimli zaman geçirmesini sağlamaktadır.

2.5.6. Yaş gruplarına uygunluk

Farklı yaş gruplarının birlikte oyun oynamalarına ve sosyalleşmelerine fırsat veren, ancak büyük çocukların küçük çocuklarla daha dikkatli şekilde oynayabilecekleri oyun alanları olmalıdır (Ergin 2019).

2.5.7. Farklı etkinlikleri barındırması

Oyun alanlarının bazılarının müstakil olmasının yanı sıra, günümüzde genellikle daha büyük alanlara birkaç fonksiyonu da barındıracak şekilde tasarlanmaları farklı aktiviteleri de beraberinde getirir. Bu aktiviteler küçük büyük herkesin kullanabileceği spor alanları, fitness alanları, kafe, büfe, tuvalet vb. yapılardır. Bu yapıların varlığıyla hem ebeveyn hem de çocuk kaliteli ve rahat zaman geçirebilir (Ergin 2019).

2.5.8. Sosyal etkileşim

Sosyal etkileşim, oyun oynamak ve öğrenmek için önemlidir. İyi tasarlanmış oturma ve toplanma alanları, çocukların birbirleriyle ve aileleriyle sosyal bağlarını güçlendirmesine yardımcı olur.

2.6. Dünyadan Çocuk Oyun Alanı Örneklerinin İncelenmesi

Bu bölümden çeşitli ülkelerden seçilen beş adet farklı özellikteki çocuk oyun alanı incelenmiştir.

2.6.1. Lake Macquarie Parkı çocuk oyun alanı / Avustralya

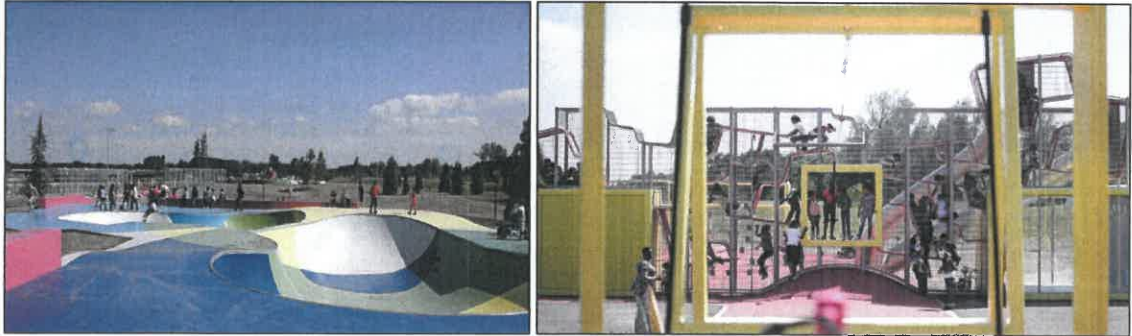
Avustralya'da bulunan bu oyun alanı, sadece engelsiz çocuklar için değil aynı zamanda görme ve bedensel engelli çocukların gözetilerek, tüm çocuklar için tasarlanmıştır. 40 metre uzunluğunda bir tırmanma kulesi, 30 metre uzunluğunda spiral kaydırak, teleferik ve engelli çocuklar düşünülerek, tekerlekli sandalyeye uygun olarak tasarlanmış salıncaklar ayrıca çocuklara kum ve su ile oynama olanağı da sağlamaktadır (Anonymous 5) (Şekil 2.7).

Şekil 2. 7. Lake Macquarie Parkı çocuk oyun alanı, Avustralya (Anonymous 5)

2.6.2. Bijlmerpark çocuk oyun alanı / Hollanda

Park Bijmerpark adını Amsterdam'ın güneydoğusunda bulunan bölgeden almaktadır. Park 2011 yılında inşa edilmiştir. Büyüklüğü 8400 m²'dir. Parkın merkezinde yer alan spor ve oyun alanları etkinliklerin merkezi olarak ifade edilmektedir. Ana akslar bisiklet yolu ile çevrelenmektedir. Park çocuk ve genç kullanıcılarına oyun kortları, paten pistleri, su ve kum oyun alanları gibi etkinlikler sunmaktadır (Anonymous 6) (Şekil 2.8).

Şekil 2. 8. Bijlmerpark çocuk oyun alanı, Amsterdam (Anonymous 6)

2.6.3. Pyramids Playground / Rusya

Pyramids çocuk oyun alanı Rusya'nın Butova kentinde, kentin yeni ve eski kısımlarının tam arasında yer almaktadır. 2000'li yıllarda inşa edilen kentin eski kısmı yapı odaklı tasarlanmış olup nerdeyse bitkisel tasarıma yönelik hiç bir çalışma yapılmamıştır. Kentin yeni kısmında ise yoğun ağaç dokusu ve insan odaklı tasarımlar ön plandadır (Anonymous 7) (Şekil 2.9).

Pyramids çocuk oyun alanı hem kent halkının hem de kente dışardan gelen ziyaretçiler için ilgi çekici bir buluşma noktasıdır. Bu nedenle oyun alanı kente farklı bölgelerden gelen çok sayıda kullanıcıyı bir araya getirerek popüler bir buluşma noktasına ev sahipliği yapmaktadır (Anonymous 7).

Piramidal formdaki ahşap oyun ekipmanları, metal kaydırak, travers merdivenler, akarsu, su oyunu musluğu oyun alanının genel strüktürel karakterini oluşturmuştur (Anonymous 7).

Parkta, oyun oynamanın özgürlüğü fikrini vurgulamak için yay formu kullanılmıştır. Bu form her yaş grubunun ihtiyaçlarını karşılayan, rampa, gölet ve diğer su öğeleri gibi birbiriyle uyum içinde olan peyzaj elemanlarından oluşmaktadır (Anonymous 7).

Parkta bulunan rampa, oyun alanını çocuklar ve gençler iki bölüme ayırmıştır. Bir tarafta çocuklar için daha sakin oyun grupları seçilerken, diğer tarafta gençler için daha hareketli ve aktif oyun grupları tercih edilmiştir. Aynı zamanda bu rampa merdivenleri, tünelleri, köprüleri birbirine bağlayan ana aks görevindedir (Anonymous 7).

Parktaki oturma alanları, ebeveynlerin çocuklarını oyuna müdahale etmeden rahatlıkla izleyebilmeleri için tasarlanmıştır. Oturma alanlarının hemen yanında bulunan kafe, ailelerin çocuklarını izleyebilmesini sağlayan önemli bir mekândır. Oyun alanında bu tarz mekânların olması çocuğun oyun oynarken kendini güvende ve bağımsız hissetmesini ve ayrıca ailelerin de sosyalleşmesini sağlar (Anonymous 7).

Şekil 2. 9. Pyramids Parkı çocuk oyun alanı, Butova (Anonymous 7)

2.6.4. Centennial Macera Parkı çocuk oyun alanı/ Amerika

Amerika'nın Colorado eyaleti Centennial kentinde yer alan parkın büyüklüğü 44515.42 m²'dir. Parkın tasarımı 2012 yılında Design Konsept tarafından gerçekleştirilmiştir. Parkın tasarımı yapılırken bölge halkınında görüş ve önerileri dikkate alınmıştır. Parkın ana temasını Colorado tarihinde insanlığın 100 yılı felsefesinden yola çıkılarak oluşturulmuştur (Anonymous 8) (Şekil 2.10).

Parka girişte park için özel tasarlanmış geçit, işaret ve tanıtım levhalarıyla yönlendirme esnasında park kullanıcılarına ilginç deneyimler sunmaktadır. İnsanlık tarihinin dört dönemini tasvir eden ana meydan Cherry Creek havzasını bir zaman çizelgesini sembolize ederken içindeki amfi tiyatro ile kullanıcılara mekân oluşturmıştır.

Parkın ortasında bulunan meydan aynı zamanda büyük giriş yolunu oyun alanlarını, amfi tiyatroyu ve otoparkı birbirine bağlamaktadır. Parkta kullanıcılara çeşitli deneyimler sunmak insanların birbiriyle iletişimlerini sağlamak kendi özel alanlarını oluşturmak için bir merkezden yayılan dış mekân odaları tasarlanmıştır (Anonymous 8).

Parkın ulaşım sirkülasyonu çocukların hareketinin devamlılığı ve onları aktif harekete teşvik eden nitelikte informal akışkan eğri çizgilerle tasarlanmıştır. Çocuklara farklı etkinlikler için olanak sunan açık oyun odaları çocukların hayal dünyasını geliştirecek nitelikte çeşitli ve canlı özellikte renklendirilmiştir (Anonymous 8).

Oyun alanında çocuklara sunulan su oyunları kırmızı yeşil renkte dairesel formda hafif eğimli yumuşak zemin üzerinde 0-5 yaş grubundaki çocuklara hitap etmektedir. Oyun alanında çevresinden güvenli bir şekilde bordürle sınırlandırılmış çeşitli kum havuzları çocukların kum ile oynamalarına imkân tanımaktadır. Farklı yaş gruplarına hitap eden oyun alanları rampalar ve merdivenlerle ulaşılabilir şekilde farklı kotlara yerleştirilmiştir (Anonymous 8).

Şekil 2. 10. Centennial Center park (Anonymous 8)

2.6.5. Valby Park doğal çocuk oyun alanı / Danimarka

1994-2004 yılları arasında yenilenen park Copenhag kentinin en büyük 2. parkıdır. 1996 yılında Copenhag, Avrupa kültür başkentine ev sahipliği yaparken, parka 17 adet tema bahçesi inşa edilmiştir (Anonymous 9) (Şekil 2.11).

Peyzaj Mimarı Helle Nebelong tarafından tasarlanan doğal çocuk oyun alanı 20.000 m² büyüklüğündedir. Helle Nebelong alanı tasarlarken Danimarka tasarım okulundan 4 öğrenci ile birlikte çalışmıştır. Öğrencilerle birlikte oyun alanı için her biri ayrı temaya sahip 6 kule tasarlanmıştır (Anonymous 9).

Valby park eskiden atık boşaltma alanı olarak kullanıldığı için toprak zemini yeni ve temiz toprakla değiştirilmiştir. Oyun alanının genel malzeme karakterini; doğal ormanlık alanlar, yeni çim tepeler ve oyun alanının dışında kalan geniş çayırılık alanlar oluşturmaktadır (Anonymous 9).

Oyun planı tamamen doğal materyallerden oluşturulmuştur. Kum ve çakılın tercih edildiği geniş alanlar, yeşil adacıklar, söğüt ağacından yapılmış kulübeler, çitler, salyongoz şeklindeki gözetleme noktaları bulunmaktadır (Anonymous 9).

Şekil 2. 11. Valby Park, Copenhag (Anonymous 9)

2.7. Kaynak Taramaları

Çalışmanın yöntemi ve oluşturulması için incelenen ve yararlanılan kaynaklar aşağıda sunulmuştur.

Acar (2003) “Çocuk Oyun Alanlarında Kullanıcıların Bitki Tercihlerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Çalışma; Trabzon Kenti Örneği” adlı yüksek lisans tez çalışmasında çocuk oyun alanlarında bitkisel tasarım yapılırken çocukların bakış açısıyla değerlendirme yapılması gerektiği üzerinde durmuştur. Çalışma kapsamında Trabzon kentinde iki çocuk oyun alanında 100 çocuk üzerine tekil gözlem yapılmıştır, çocukların demografik özellikleri park kullanımına ilişkin görüşleri ve gösterilen bitki gruplarına ait bitki tercihleri belirlenmiştir. Ayrıca seçilen parklarda 50 ebeveyne de anket uygulanmış ve bitki tercihleri tespit edilmiştir.

Memik (2004) “Çocuk Oyun Alanları ile ilgili Değişen Yaklaşımların Değerlendirilmesi” başlıklı tez çalışmasında geleneksel çocuk parkının çocukların ihtiyaçlarına cevap verme açısından verimli olmayışı düşüncesinden yola çıkılarak çocuk ihtiyaç ve haklarına kalıcı cevaplar vermek ve günümüz kentsel dokusunda oyunun sürekliliğine katkıda bulunmak açısından ne çeşit bir yaklaşımın etkili olabileceğini açıklamaya çalışmaktadır.

Bartın Meslek Yüksekokulu’na yürütülen, Anonim (2009) “Pedagojik ve Ekolojik Yaklaşım İle Düzenlenmiş Çocuk Mekânlarında Avrupa Deneyimi” başlıklı projede 14 kişilik bir çalışma ekibi Almanya Leipzig kentinde pedagojik ve ekolojik yaklaşımla düzenlenmiş çocuk mekânlarına ilişkin farklı uygulamalar görmüş ve yapılan uygulamaların ülkemiz için de uygulanabilirliğini araştırmıştır.

Özgüner ve Şahin (2009) “Isparta Kent Merkezindeki Çocuk Oyun Alanlarının Mevcut Durumu ve Çocukların Bu Alanlara Karşı Davranış Biçimleri” adlı makale çalışmasında çocuk oyun alanlarının mevcut durumunu ve çocukların bu tür alanlara karşı davranış biçimlerini Isparta kenti örneğinde ortaya koymayı ve mevcut çocuk oyun alanlarının çocukların oyun ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için yapılması gerekenler konusunda öneriler getirmeyi amaçlamıştır. Çalışma Isparta kentinde rastgele seçilen 39 ayrı çocuk oyun alanında gerçekleştirilmiştir, Oyun alanlarının fiziksel analizi, çocukların oyun alanındaki davranışlarını yerinde gözlem ve oyun alanını kullanan çocuklarla yüz yüze anket metotlarının kullanıldığı araştırmada, mevcut oyun alanlarının sahip oldukları fiziki özellikler ile bitkisel ve yapısal tasarım açısından çocukların psikolojik, zihinsel fiziksel ve sosyal gelişimini desteklemede yetersiz kaldığı tespit edilmiş, bu konuda yapılması gerekenler hakkında öneriler getirilmiştir.

Aksoy (2010) “Çocuk Oyun Alanları Üzerine Bir Araştırma İstanbul, Isparta, Eskişehir, Erzurum, Kayseri, Ankara, Zonguldak ve Trabzon İlleri Örneği” başlıklı bu makalesinde ülkemizdeki çocuk oyun alanlarının mevcut durumunu ve çocukların çocuk oyun alanlarına karşı davranış biçimlerini yukarıda adı geçen iller için ortaya koymayı ve yapılması gerekenler konusunda öneriler getirmeyi hedeflemiştir.

Şişman ve Özyavuz (2010) “Çocuk Oyun Alanlarının Dağılımı ve Kullanım Yeterliliği: Tekirdağ Örneği” başlıklı makalesinde, kent ölçeğinde çocuk başına düşen oyun alanı miktarının olması gereken değerin çok altında olduğunu belirlemiştir. Yapılan anket çalışması ile de mevcut oyun alanlarının kullanıcılar tarafından yetersiz bulunduğu tespit edilmiş ve bu konulara yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Yılmaz (2010) “Çocuk Oyun Alanlarının İlköğretim Çağındaki Kullanıcılarca Değerlendirilmesi ve Tasarım İlkelerinin Belirlenmesi” adlı yüksek lisans tez çalışmasında İstanbul ili Beşiktaş ilçesindeki 4 İlköğretim Okulu örnek alan olarak seçilmiştir. Araştırma alanlarında 7-14 yaş grubundan her bir araştırma alanında elliser çocuk olmak üzere toplam 200 çocuk ile çocuk oyun alanları ile ilgili anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre mevcut çocuk oyun alanlarının değerlendirilmesi yapılmış ve çocuk oyun alanı tasarımında temel oluşturan, yer seçimi, mekân oluşturulması, donatı belirlenmesi, malzeme seçimi ve bitkilendirme gibi tasarım ilkeleri belirlenerek çocuk oyun alanları tasarımı ile ilgili önerilerde bulunulmuştur.

Laaksoharju, Rappe ve Kaivola (2012) “ Garden affordances for social learning, play, and for building nature-child relationship” adlı çalışmalarında Finlandiya’daki bir yaz kampında 7-12 yaş çocukların liderlerin gözlemlerine dayanarak çevreyle olan ilişkilerini ve doğayla bağlantılarını araştırmışlardır. Çocuğun doğa içinde yaptığı aktivitelerin onun zihinsel ve fiziksel gelişimine katkısı olduğu sonucuna varmışlardır.

Pola (2015) “Çocuk Oyun Alanlarına Kapsayıcı Yaklaşımlar: İstanbul için Bir Değerlendirme” adlı yüksek lisans çalışmasında çocukların kapsayıcı çocuk oyun alanları ile ilgili değerlendirmelerini almak amacıyla hazırlanan anket yardımıyla İstanbul Büyükşehir Belediyesi Florya Engelliler Yaz Kampını ziyaret eden 7-17 yaş aralığındaki çocuklara ve ailelerine önceden belirlenen sorular sorularak oyunu nasıl tanımladıkları, çocuk oyun alanlarını kullanıp kullanmadıkları gibi konulara cevaplar aranmıştır. Anketlerden elde edilen sonuçlara göre, çocuk oyun alanlarının çocukların sağlıklı gelişimi için hayati öneme sahip olduğu ve oyunun öğrenme ve eğlenme aracı olduğu anlaşılmıştır. Elde edilen analiz sonuçlarına göre, engelli ve engelsiz çocukların oyun ihtiyaçlarının bir arada karşılanabilmesi çocukların gelişimi açısından son derece önemli olduğu ve bu nedenle mevcut çocuk oyun alanlarının kapsayıcı tasarım ilkeleri benimsenerek revize edilmesi gerektiği, tasarlanacak yeni oyun alanları için kapsayıcı tasarım ilkeleri dikkate alınarak geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Genç (2016) “Yerel Yönetimlerin Yapmakla Yükümlü Olduğu Egzersiz ve Çocuk Oyun Alanlarına Yönelik Halkın Beklentilerinin Değerlendirilmesi, Sakarya Örneği” adlı yüksek lisans çalışmasında Adapazarı’nda bulunan egzersiz ve çocuk oyun alanlarının tespit edilmesi ve bu alanların beklentileri karşılama durumlarının belirlenmesi araştırılmıştır. Araştırmaya, 2015-2016 yılında Sakarya’da yaşayan egzersiz ve çocuk oyun alanlarını kullanan, Sakarya ili merkez ilçelerinden (Adapazarı, Serdivan ve Erenler ilçesi), kolayda örnekleme tekniği ile belirlenen ve çalışmaya gönüllü olarak 1374 kişi katılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, halkın belediyelerden beklentilerinin cinsiyete, spor yapma durumuna, spor tesislerinin yeterli olma durumuna, mesleğe, gelir durumuna, spor sıklığına, ilçelere ve eğitim durumuna göre ilişkiler anlamlı görülmüştür.

Çatlı Yılmaz (2017) “Eğitici – Öğretici Çocuk Oyun Parkı Tasarımı İçin Bir Metod Önerisi Olarak Araştırılması” başlıklı tezinde dünyada ve ülkemizde çocuklar için tasarlanmış oyun parklarının eğitim öğretim açısından çocuklara ne fayda sağladığı, tasarım sürecinde nelere dikkat edildiği, oyun sonrası çocuğun hayal gücünün ne kadar geliştiğini araştırmıştır.

Laaksoharju ve Rappe (2017) “Trees as Affordances for Connectedness to Place— a Framework to Facilitate Children’s Relationship with Nature” başlıklı makale çalışmasında üç yıl boyunca süren gözlemler ve araştırmalar sonucunda ağaçların, araştırmaya katılan pek çok çocuğun kişisel ve sosyal ihtiyaçlarını karşıladığı ve açık yeşil alanları kullanmaya davet eden, çeşitli ağaçlarla az bakım gerektiren çocuk oyun alanları planlamaya vurgu yapmaktadır.

Shi (2017) “Explore children’s outdoor play spaces of community areas in high-density cities in China” adlı çalışmalarında Çin’deki çocukların geçmişe nazaran son yıllarda açık hava oyunlarında daha az zaman harcadıklarına dair artan kanıtlar olduğunu bildirmektedir. Bu çalışma, Wuhan kentindeki oyun alanlarındaki çocukların deneyimini vurgulamayı amaçlamıştır. Hem çocuklar hem de ebeveynleri için hazırlanan anket formu, oyun değeri ile açık hava oyun alanları arasındaki ilişkiyi bulmak için yapılmış ve analiz edilmiştir.

Çirçi Selçuk (2019) “Sivas Kenti Açık ve Yeşil Alanların İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında, Sivas Kenti açık ve yeşil alanları incelenmiş, çalışma konusunu kapsayan kentteki parklar, çocuk oyun alanları, spor alanları, kavşak ve refüj alanları, mezarlık ve şehitlikler, eğitim kurumu alanları, sağlık kurumu alanları, askeri alanlar, resmi kurum alanları, dini tesis alanları ve rekreasyon alanları olmak üzere 12 kategoride değerlendirme yapmıştır. Kente ait 65 mahallenin sınırları dahilinde ve imar sınırı kapsamında incelemelerde bulunmuştur. İmar planında önerilen ve mevcutta hâlihazır olarak alanda bulunan açık ve yeşil kullanım alanları sayısal ortamda Arcgis programı yardımıyla m² bazında hesaplanmış, mahalleler düzeyinde ve kent bütününde yeterliliği sorgulanmıştır. Sivas kentinde, yasa ve yönetmelikler kapsamında aktif yeşil alanların tanımında yer alan parklar, çocuk oyun alanları ve spor alanları dikkate alınarak hesaplanan kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı 2,1 m²/kişi olarak bulunurken park, çocuk oyun alanı, spor alanlarına ek olarak rekreasyon alanları yani kent içerisinde veya çevresinde konumlanmış olan imar planı ile belirlenmiş günü birlik piknik, dinlenme ve eğlence alanları eklendiğinde bulunan kişi başına düşen açık ve yeşil alan miktarı ise 3,5 m²/kişi olarak hesaplanmıştır. Yapılan çalışma sonucunda Sivas kenti açık ve yeşil alanlarının imar mevzuatında belirlenen kişi başına 10 m²/kişi açık ve yeşil alan standartlarını plan üzerinde yakalayabilmesine rağmen, uygulama sahasında yakalayamadığı ve hatta oldukça altında kaldığı, aynı zamanda kentte açık ve yeşil alanların dağılımında dengesizlik olduğu görülmüştür ve Sivas kenti için daha yaşanılabilir çevre dostu kent olması adına bazı öneriler geliştirilmiştir.

Demir (2019) “Çocuk Oyun Alanları ve Rekreatif Alanların Kullanıcı Açısından Değerlendirilmesi, Çankırı İli Örneği” başlıklı tez çalışmasında kullanıcılara Çankırı ilindeki oyun alanlarının değerlendirilmesine yönelik anket çalışması uygulanmıştır. Kullanıcıların eğitim, yaş ve gelir durumu rekreatif alanların işlevsellik açısından yeterlilik sonuçlarını etkilediği gözlemlenmiştir.

Dönmez (2019) “Çocuk Oyun Alanlarının Kullanıcı Beklentileri Açısından Değerlendirilmesi, Antakya Örneği: Hatay” adlı yüksek lisans tez çalışmasında Hatay ili Antakya ilçesinde seçilen 17 çocuk oyun alanının planlama ve tasarımı, 0-6 ve 6-12 yaş grubu çocuklara anket uygulanarak çocukların oyun alanlarından beklentileri çocukların isteklerine göre değerlendirilmiştir.

Ergin (2019) “Çocuk Oyun Alanlarında, Doğa ve Doğal Materyalin Oyun Amaçlı Kullanım Değerinin Saptanması” başlıklı tez çalışmasında İstanbul’un Kadıköy ilçesindeki Birinci Bölge mahallelerine ait, en büyük çocuk oyun alanına sahip 12 adet park seçilmiş, bu parklardaki oyun türleri, en uygun (ideal) oyun alanı kriterleri ve doğa ve doğal materyal kullanılarak oluşturulan oyun alanı kriterleri açısından incelenmiştir. Yapılan analizlere göre çocukların doğal materyal ve doğa ile etkileşim halinde olacakları mekânlara ihtiyaç duyulduğu tespit edilmiş ve buna yönelik öneriler geliştirilmiştir.

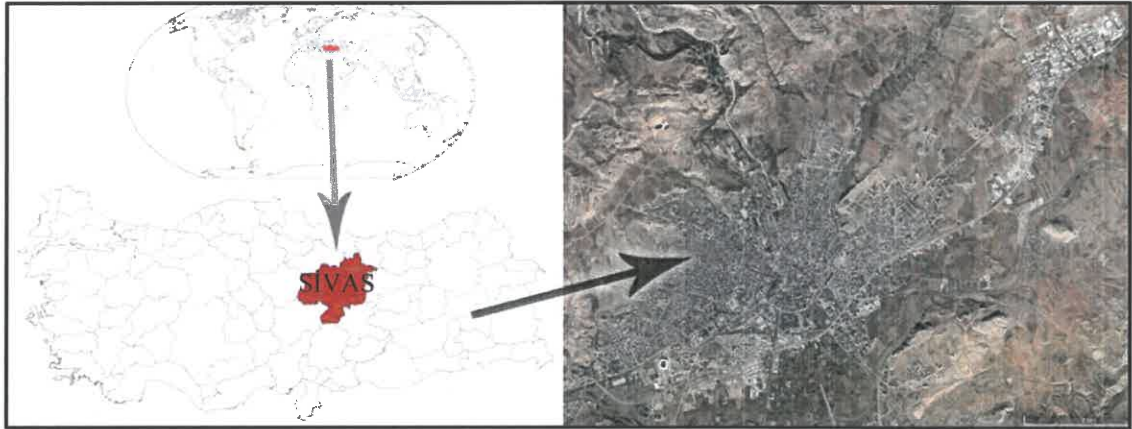
Sülün (2019) "Çocuğun Gelişmesinde Oyun Alanlarının Rolü ve Mekânsal Gereklilikler: Ankara İli Örneğinde Özel ve Kamusal Çocuk Oyun Alanları Üzerinden Bir İnceleme" başlıkla yüksek lisans tez çalışmasında çocuğun gelişmesinde oyun alanlarının rolü ve mekânsal gereklilikler araştırılmıştır. Bu kapsamda seçilen belediye ve site içi parklarında 242 yetişkine ve 241 çocuğa anket uygulanmıştır elde edilen anket sonuçları SPSS programında değerlendirilmiştir.

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Materyal

İç Anadolu Bölgesi'nde Yukarı Kızılırmak, Yeşilırmak ve Fırat havzalarının bulunduğu konumda yer alan Sivas kenti (Bilge 2019) ve ilin merkezinde farklı konumlarda yer alan beş park araştırmanın ana materyalini oluşturmaktadır (Şekil 3.1)(Şekil 3.2). Sivas ilinin sahip olduğu nüfus, farklı dönemlerde artış ve azalış göstermesine rağmen 2018 yılında yaşanan % 4,07'lik artış ile (TÜİK 2019) bulunmuş olduğu konum itibarıyla mikroklimatik bir iklim bölgesine sahip olan ilde kışları soğuk ve karlı, yazları ise sıcak ve kuraktır (Sivas Valiliği 2019).

36° ve 39° doğu boylamları ile 38° ve 41° kuzey enlemleri arasında kalan Sivas ili 28,488 km² yüzölçümü ile Konya'dan sonra Türkiye'nin toprak bakımından ikinci büyük ilidir. (Demiroğlu ve Memlük 2015; ÇED ve Çevre İzinleri Şube Müdürlüğü 2017). Sivas ili kuzeyden Giresun, Ordu ve Tokat, doğudan Erzincan, güneyden Malatya, Kahramanmaraş ve Kayseri, batıdan ise Yozgat ile komşudur.

Şekil 3. 1. Araştırma alanının konumu (Google Earth, 2019)

Şekil 3. 2. Çalışma konusu olan parklar (Googleearth 2017)

Çalışmanın ana materyalini Sivas kent merkezi içerisinde yer alan 5 adet mahalle parkı ve belediyeden parklarla ilgili alınan veriler oluşturmaktadır (Çizelge 3.1).

Belediyeden alınan verilere göre, araştırma alanı içerisinde yer alan Karşıyaka Mahallesi'nde toplam 2115 m² çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Bu değer araştırma alanında (0 -18) yaş altı 1044 çocuk sayısına oranlandığında, çocuk başına 0,49 m² çocuk oyun alanı düştüğü ortaya çıkmaktadır (TÜİK 2019).

Araştırma alanı içerisinde yer alan Mehmet Akif Ersoy Mahallesi'nde toplam 3280 m² çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Bu değer araştırma alanında (0 -18) yaş altı 3539 çocuk sayısına oranlandığında, çocuk başına 0,92 m² çocuk oyun alanı düştüğü ortaya çıkmaktadır (TÜİK 2019).

Araştırma alanı içerisinde yer alan Yüce yurt Mahallesi'nde toplam 330 m² çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Bu değer araştırma alanında (0 -18) yaş altı 1314 çocuk sayısına oranlandığında, çocuk başına 0,25 m² çocuk oyun alanı düştüğü tespit edilmiştir (TÜİK 2019).

Sivas Belediyesi Park Bahçeler Müdürlüğünden alınan verilere göre, Yiğitler Mahallesi'nde toplam 340 m² çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Bu değer araştırma alanında yaşayan (0-18) yaş altı 481 çocuk sayısına oranlandığında, çocuk başına 0,70 m² çocuk oyun alanı düştüğü ortaya çıkmıştır (TÜİK 2019).

Araştırma alanı içerisinde yer alan Akdeğirmen Mahallesi'nde toplam 1300m² çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Bu değer araştırma alanında TÜİK (2018) verilerine göre, (0 -18) yaş altı 1781 çocuk sayısına oranlandığında, çocuk başına 0,72 m² çocuk oyun alanı düştüğü ortaya çıkmaktadır (TÜİK 2019).

Çalışmanın temeli parkları bir bütün olarak değerlendirmekten çok, park içindeki çocuk oyun alanları, bu alanların ebeveyn ve çocuklarına sunduğu oyun ve güvenlik olanaklarının park kullanımını ne derece etkilediğini saptamak için yapılmıştır.

İçinde farklı nitelikte çocuk oyun aletleri bulunan çocuk oyun alanı varlığı Kullanıcılara dinlenme bir araya gelip birlikte zaman geçirme, piknik yapma seyir olanağı sağlama, yürüyüş gibi olanaklarının hepsine birden sahip olma dışında merkeze yakın ulaşılabilir özelliklere sahip 5 park seçilmiştir.

Bu parklar;

- Azerbaycan Karabağ Park
- Aksu Parkı
- 27 Haziran Öğretmenler Parkı
- Oğuzlar Parkı
- Ethem Bey Parkı'dır.

3.1.1. Azerbaycan Karabağ Parkı

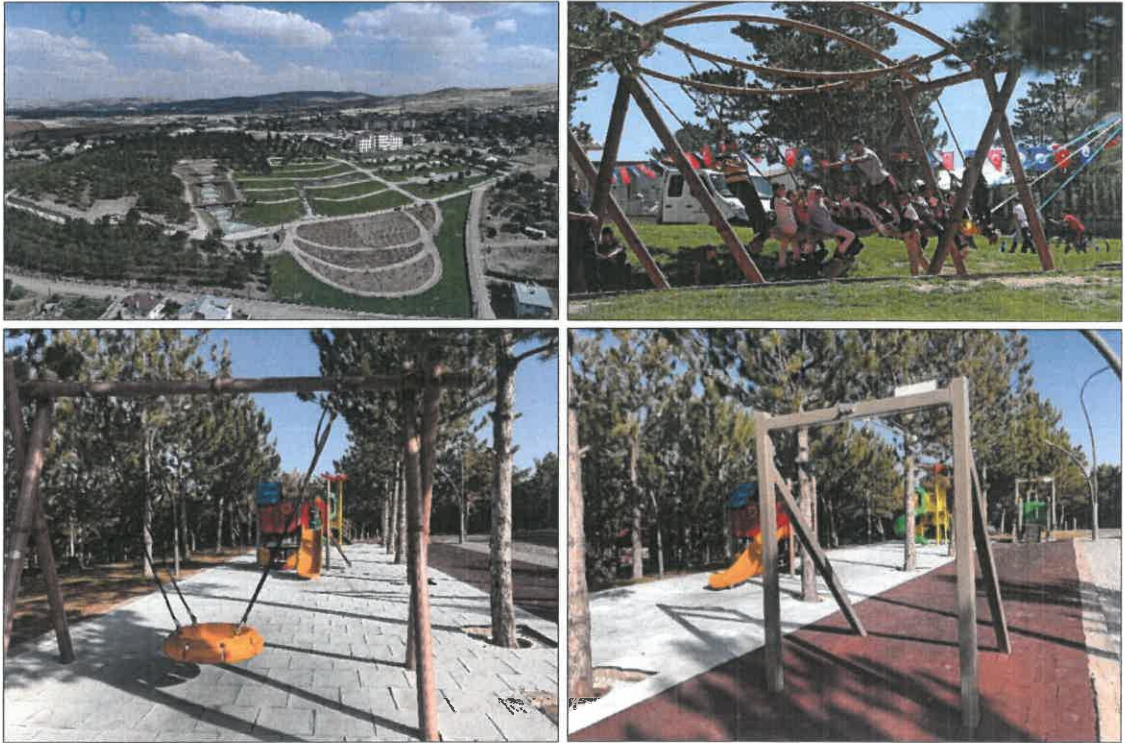
2017 yılında hizmete açılan Azerbaycan Karabağ Parkı, Sivas kentinin kuzey batısında, Karşıyaka Mahallesi'nde yer almaktadır. 110.000 m² alanıyla Sivas'ın en

büyük kent parkıdır. Konumu, büyüklüğü ve yeşil dokusuyla kent merkezi için büyük öneme sahiptir. Parkı geniş yeşil alanlar ve gezinti yollarıyla birbirine bağlanan spor ve faaliyet birimleri oluşturmaktadır. Bünyesinde farklı aktiviteler bulunduran, çağdaş oyun elemanlarının yer aldığı parkta, 1500 m² çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Yeşil alanlar yoğun-pasif yeşil alanlar, orta ve az yoğun aktif yeşil alanlar, serbest faaliyet alanlarından oluşan bir düzenle konumlandırılmıştır.

Karşıyaka Azerbaycan parkı içinde 500 adet ağaç, 50.000 adet çalı, 50.000 adet yer örtücü, 1.000 m² büyüklüğü alana yayılmış meyve ağaçları, 8.000 adet gül ile zengin bitki dokusuna sahiptir (Sivas Belediyesi 2017).

Park, kullanıcıları için rekreasyon olanakları sunmak, kentteki aktif yeşil alan kullanım çeşitliliğini arttırmak için tasarlanmıştır. Yeşil alanların yanı sıra park bünyesinde bulundurduğu piknik alanları, kafeterya, seyir terasları, restoran, ahşap platformlar ve yürüyüş yolları gibi aktivite alanlarıyla da cazibe merkezi konumundadır. Karşıyaka parkı içerisinde 300 araçlık otopark da bulunmaktadır (Sivas Belediyesi 2017).

Park içerisinde yer alan çocuk oyun alanı zemininde kauçuk tercih edilmiştir. Geleneksel türde çocukların ilgisini çeken renkli ve modern oyun aletleri kullanılmıştır. 1 adet oyun alanının dışında, parkın farklı yerlerine serpiştirilmiş modern oyun aletleri bulunmaktadır. Oyun alanı içinde 6-12 yaş aralığındaki çocukların kullanabileceği küçük bir teleferik mevcuttur. Oyun alanında bir adet plastik malzemeden dönel kaydırak, salıncak ve düz kaydırak bulunmaktadır. Bitkisel tasarımda yaygın olarak *Pinus nigra* (Kara çam) tercih edilmiştir (Şekil 3.3).

Şekil 3. 3. Karşıyaka Azerbaycan Karabağ Parkı ve çocuk oyun alanı (Orijinal 2019)

3.1.2. Aksu Park

Aksu kentsel peyzaj projesi kapsamında 2007 yılı içerisinde Türkiye genelinde yapılan “Derelerimi Geri İstiyorum” adlı dere ıslahı ve çevre düzenleme yarışmasında 2. olarak ödül almıştır. Mısmıl ırmak deresi üzerinde yer alan parkta, 18.600 m² yeşil alan üzerinde toplam 100 adet bitki bulunmaktadır. Yeşil alanın yanı sıra etkinlik alanlarıyla da kullanıcılar için cazibe merkezi konumunda olan Aksu Parkı içerisinde 55 araçlık otopark bulunmaktadır. Park içinde konser ve festival alanı olarak kullanılması amacıyla tasarlanan bir amfi bulunmaktadır.

Park kullanıcıları için iki katlı 310 m²’lik ahşap restoran 114 m²’lik kütük ev, ahşap yel değirmeni, 5 adet ahşap dükkân, 5 adet ahşap büfe ve pek çok ahşap pergolalar bulunmaktadır. Park içerisinde seyir terasları, dere kotunda su üstü kameriyeler ve su içerisinde gezi amaçlı kullanılacak araçlara binişleri sağlayan ahşap iskeleler bulunmaktadır.

Aksu Parkta 2 adet geleneksel türde yaş gruplarına göre ayrılmamış, çocuk oyun alanı bulunmaktadır alanda 1 adet plastik malzemeden kaydırak, ahşap salıncaklar ve tırmanma ünitesi bulunmaktadır. (Sivas Belediyesi 2017) (Şekil 3.4).

Şekil 3. 4. Aksu Parkı (Orijinal 2019)

3.1.3. 27 Haziran Öğretmenler Parkı

27 Haziran Öğretmenler Parkı toplam 5220 m² büyüklüğündedir. Öğretmenler Parkı 2008 yılında hizmete açılmıştır. Park içerisinde bulunan sert zemin miktarı 2690 m² toplam yapısal alanların (kafe, restoran) büyüklüğü ise 400 m²’dir. Oyun alanları 330 m², yeşil alan miktarı ise 1900 m²’dir.

Parkta bulunan çocuk oyun alanının zemini kauçuk tartan ile kaplanmıştır. Daha çok çocuğun fiziksel gelişimini destekleyen geleneksel oyun alanı özelliklerine sahiptir. Ahşap malzemelerin tercih edildiği parkta bir adet kaydırak, tahterevalli ve 2 adet salıncak bulunmaktadır. Ebeveynlerin çocukları beklemesi ve dinlenmesi için ahşap oturma bankları yer almaktadır. Oyun alanında yoğun olarak *Pinus nigra* (karaçam) tercih edildiği gözlemlenmiştir (Sivas Belediyesi 2017) (Şekil 3.5).

Şekil 3. 5. 27 Haziran Öğretmenler Parkı (Orijinal 2019)

3.1.4. Oğuzlar Parkı

Oğuzlar Parkı 6900 m² büyüklüğe sahiptir. Oğuzlar Parkı 2006 yılında inşa edilmiştir. Park içerisinde bulunan sert zemin miktarı 2998 m² toplam yapısal alanların büyüklüğü 300 m² olan parkta geleneksel çocuk oyun elemanları bulunmaktadır. Parktaki toplam çocuk oyun alanları 215 m² büyüklüğündedir, yeşil alan miktarı ise 2600 m² dir. Park içerisinde çay evi ve fitness alanında egzersiz aletleri de bulunmaktadır (Şekil 3.6).

Şekil 3. 6. Oğuzlar Parkı çocuk oyun alanı (Orijinal 2019)

3.1.5. Ethem Bey Parkı

Ethem Bey Kent Parkı 24.150 m² alansal büyüklüğe sahiptir. Park 2006 yılında hizmete açılmıştır. Park içinde sert zemin büyüklüğü 7.100 m² dir. Park içinde bir adet çay evi, restoran ve tuvalet bulunmaktadır. Merkezi konumda yer alıyor olmasından

dolayı yerel halkın en sık ziyaret ettiği parklardan birisidir. Kullanıcılar için bu park buluşma noktası olarak tercih edilmektedir.

İki adet geleneksel türde çocuk oyun alanının bulunduğu parkta oyun alanları büyüklüğü 900 m², yeşil alan miktarı ise 15.150 m²'dir. Plastik formda geleneksel oyun elemanlarının kullanıldığı parkta, kauçuk zemin kullanılmıştır. Oyun alanlarında genellikle *Pinus nigra* (Karaçam) ve *Populus nigra* (Karakavak) türleri yoğun olarak tercih edilmiştir. 6 kuleli 6 kaydıraklı bir oyun grubu bulunmaktadır (Sivas Belediyesi 2017) (Şekil 3.7).

Şekil 3. 7. Ethem Bey parkı ve çocuk oyun alanları (Orijinal 2019)

Çizelge 3.1. Araştırma alanı içerisindeki park ve çocuk oyun alanları (Sivas Belediyesi 2018)

No	Park Adı	Mahalle	Yapım Yılı	Büyüklüğü (m ²)		Çocuk Oyun Alanı
				Park	Ç.O.A.	
1	Aksu Parkı	Mehmet Akif Ersoy Mah.	2007	34550	850	
2	Azerbaycan-Karabağ Parkı	Karşıyaka Mah.	2017	110000	1100	
3	Ethem Bey Parkı	Akdeğirmen Mah.	2006	24150	900	
4	Oğuzlar Parkı	Yiğitler Mah.	2006	6900	215	
5	27 Haziran Öğretmenler Parkı	Yüceyurt Mah.	2008	5220	330	

3.2. Metot

Seçilen parklardaki çocuk oyun alanlarının kullanımını etkileyen faktörlerin, kullanıcı isteklerinin ve mevcut duruma yönelik kullanıcı görüşlerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen araştırma 5 aşamadan oluşmaktadır. Çalışmanın akış diyagramı Şekil 3.11.'de yer almaktadır. Araştırmanın ilk aşamasında Sivas kenti, kentsel yeşil alanlar, parklar ve çocuk oyun alanlarına yönelik literatür (tez, kitap, makale, proje, vb.) ve konuya ilişkin çalışmalar incelenmiştir. Araştırmanın ikinci aşamasında kentin farklı bölgelerinde yer alan parklara yönelik arazi çalışmaları gerçekleştirilmiş olup parklarda bulunan mevcut çocuk oyun alanları incelenmiştir ve çalışma alanı olan parklar belirlenmiştir. Belirlenen parklara ilişkin veri elde etmek amacıyla ilgili kurumlarla görüşülmüştür. Literatürden ve arazi çalışmalarından elde edilen veriler doğrultusunda 4 bölüm ve 27 sorudan oluşan anket formu hazırlanmıştır. Hazırlanan anket formundaki bölümler, sosyo-demografik yapının ve park kullanım tercihlerinin tespiti, mevcut çocuk oyun alanlarına yönelik düşünceler ve çocuk oyun alanlarının tasarımına yönelik önerilerden oluşmaktadır.

Araştırmanın üçüncü aşamasını, hazırlanan anket formunun kullanıcılara uygulanması oluşturmaktadır. Bu kapsamda örneklemin belirlenmesinde hedef kitledeki birey sayısı bilindiği için; $n = Nt^2pq / d^2(N-1) + t^2pq$ formülünden yararlanılmıştır (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2014). Formüldeki simgeler; N: Evrendeki birey sayısını, n: Örneklem alınacak birey sayısını, p: Görülme olasılığını, q: Görülmeme olasılığını (1-p), t: Anlamlılık düzeyine karşılık gelen değeri, d: Olayın görülüş sıklığına göre kabul edilen örneklem hatasını ifade etmektedir. Buna göre;

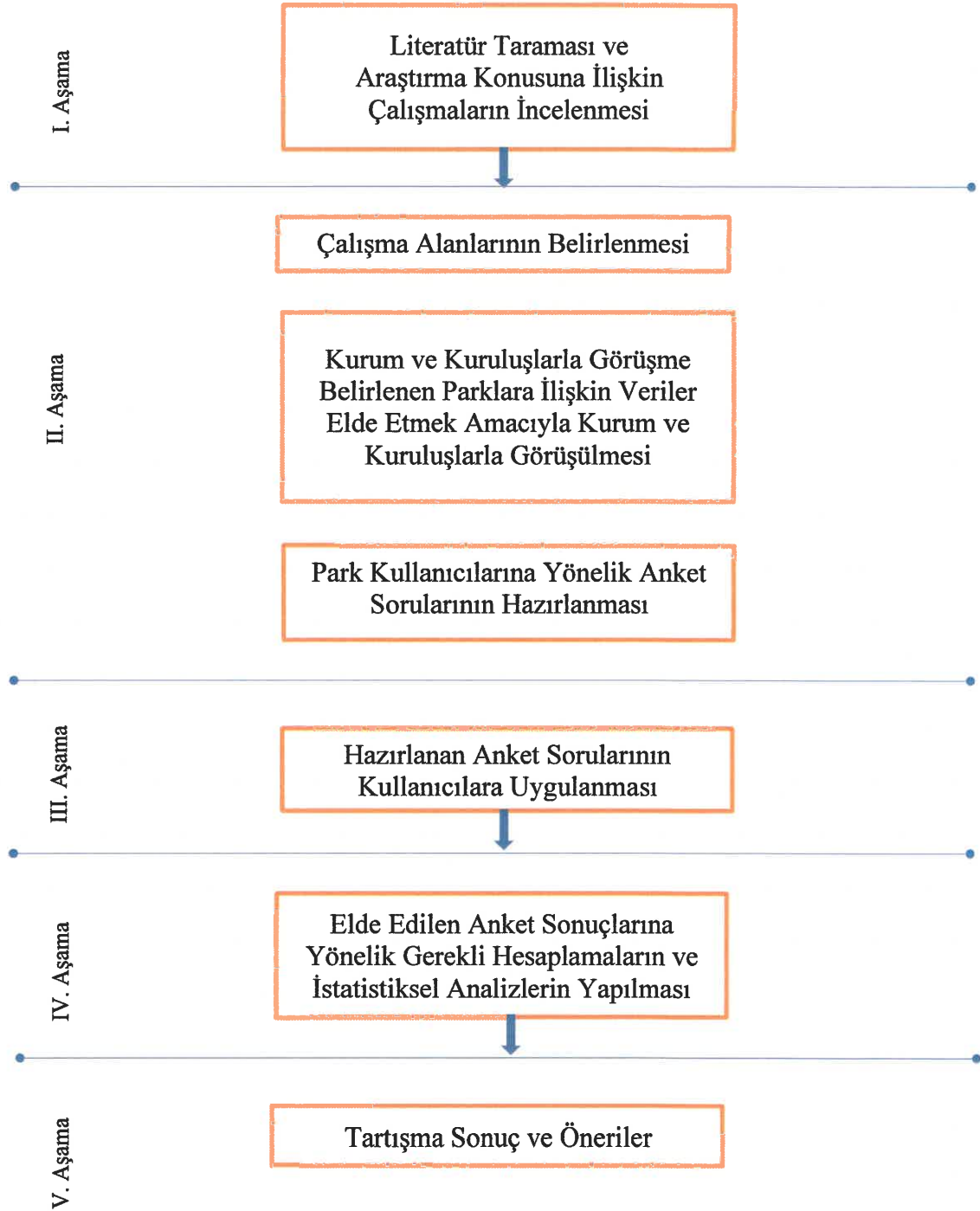
$$n: 646608 \times (1,96)^2 \times (0,5 \times 0,5) / (0,05)^2 \times (646608-1) + (1,96)^2 \times (0,5 \times 0,5)$$

$$n: 383,93$$

Bu durumda α : 0,05 anlamlılık düzeyinde d: $\pm 0,05$ örneklem hatası ile p: 0,5 ve q: 0,5 olasılığında örneklem büyüklüğü 384 kişi olarak belirlenmiştir. Böylece Sivas kentinde belirlenen 5 farklı parkta gönüllülük esasına dayalı olarak ve basit tesadüfi örneklem yöntemi kullanılarak 384 park kullanıcısına anket formu uygulanmıştır.

Araştırmanın 4. aşamasında anket çalışmalarından elde edilen veriler SPSS programında sayısallaştırılmış ve analiz edilmiştir. Anketlerin analiz sonuçları ile değerlendirmeler belirlenmiştir. İstatistiksel analizlerin gerçekleştirilmesinde betimsel analizler (Frequency ve Descriptive), parametrik (bağımsız örneklem t testi, One-way Anova “Tukey ve Tamhane’s T2 testleri”) ve non parametrik (ki kare testi) testler kullanılmıştır.

Araştırmanın son aşamasında ise elde edilen veriler doğrultusunda benzer çalışmalar karşılaştırılmış, öneriler geliştirilmiştir.

Şekil 3. 8. Çalışmanın akış şeması

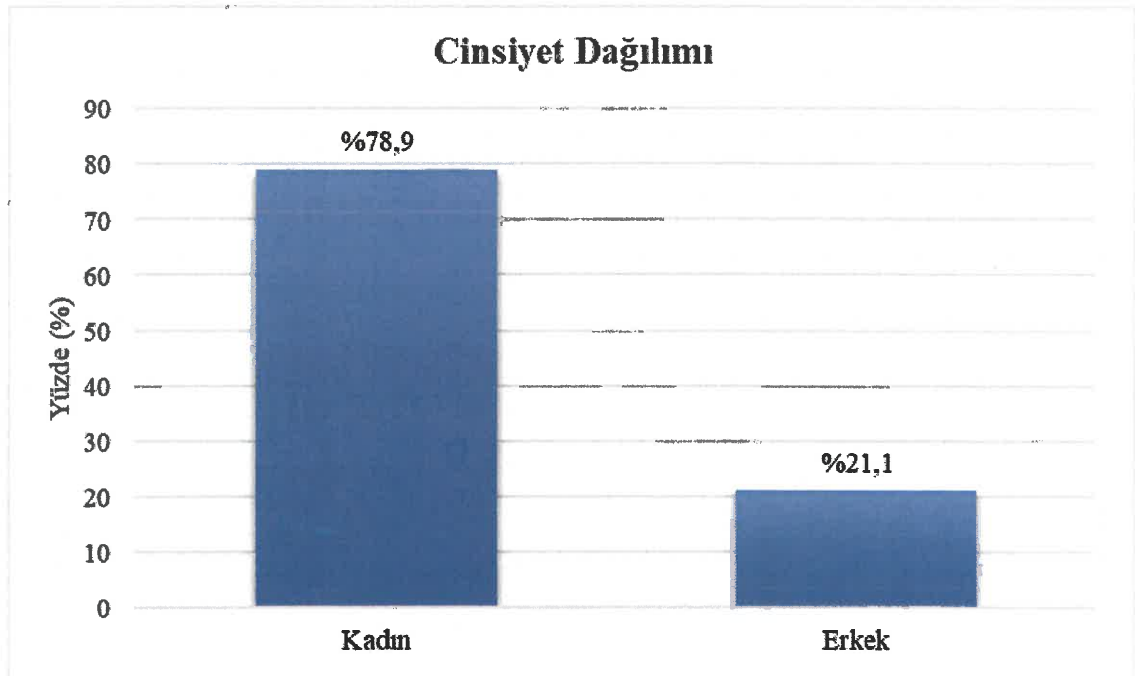
4. BULGULAR

4.1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Yapısı

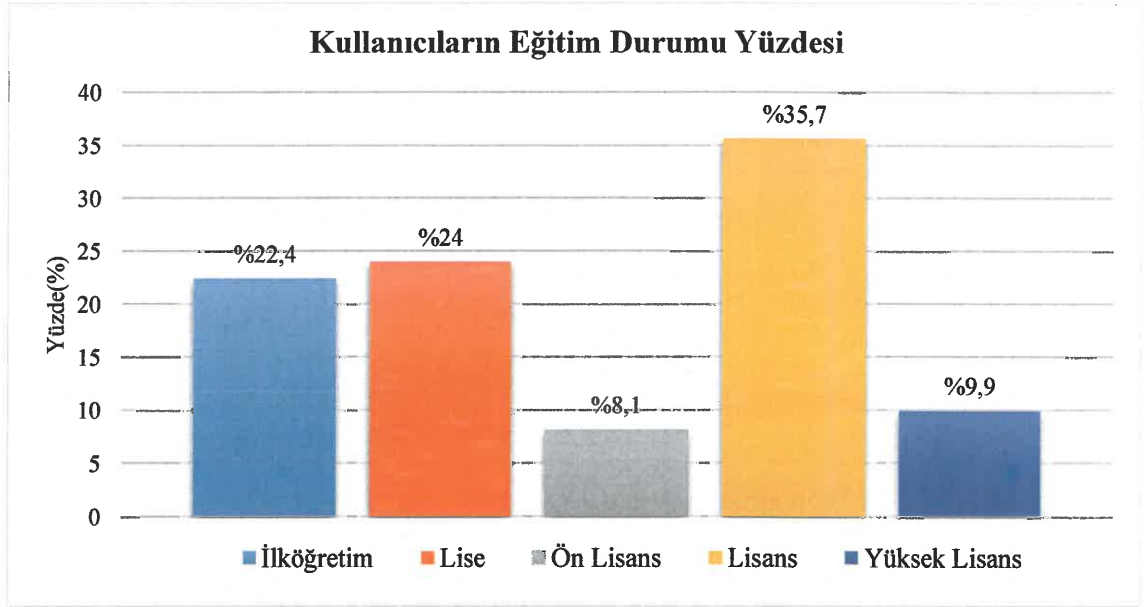
Katılımcıların sosyo-demografik yapısına bakıldığında, araştırmaya katılanların %78,9'unu kadınlar, %21,1'ini erkekler oluşturmaktadır (Şekil 4.1.). Katılımcıların %20,8'i 18-29 yaş, %69,5'i 30-49 yaş, %7,3'ü 50-65 yaş ve %2,3'ü ise 65 ve üstü yaş aralığında yer almaktadır. Katılımcıların eğitim durumları açısından dağılımı incelendiğinde % 22,4'ü ilköğretim mezunu, %24,0'ü lise, %8,1'i ön lisans, %35,7'si lisans ve % 9,9'u lisansüstü mezunudur (Şekil 4.2).

Katılımcıların meslek grupları incelendiğinde, farklı meslek gruplarında yer alan katılımcıların %47,1'i ev hanımıdır. Diğer katılımcıların ise %14,6'sı memur, %14,1'i öğretmen %6,3'ü işçi, %2,1'i akademisyen, %1,6'sı öğrenci ve geriye kalan %14,3'lük kısım ise diğer meslek gruplarında yer almaktadır (Şekil 4.3.). Araştırmaya katılanların gelir düzeyine bakıldığında, %49,7'si asgari ücret ve altında bir gelire sahiptir. Ayrıca %25,3'ü 4001-6000 TL arası, %18,5'i 2021-4000 arası ve %6,5'i ise 6001TL ve üzeri bir gelire sahiptir (Şekil 4.4).

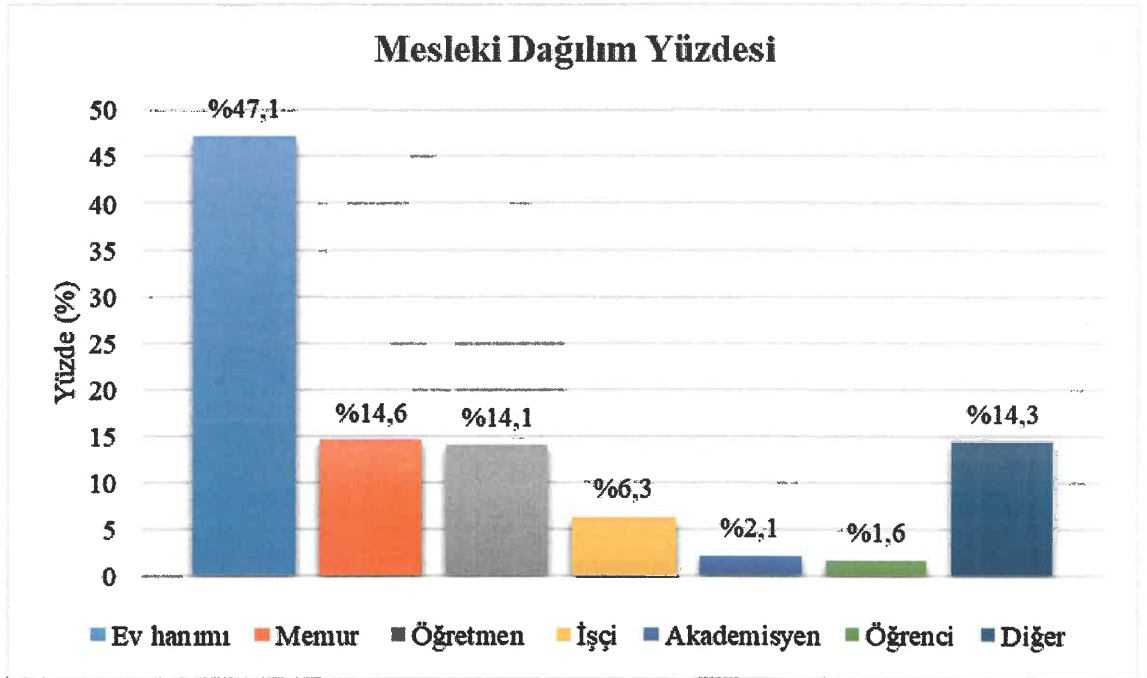
Araştırmada çocuk oyun alanlarına yönelik katılımcı görüşleri değerlendirildiğinden dolayı çocuk ile ilgilenen (torun veya evladı) kişilere anket formu uygulanmıştır. Bu kapsamda araştırmaya katılanların ilgilendikleri çocukların % 51,3'ünü erkek, % 48,7'sini kız çocukları oluşturmaktadır. Çocukların yaş dağılımları incelendiğinde %44,0'ü 3-6 yaş, %29,4'ü 0-3 yaş, %20,8'i 6-9 yaş ve %5,7'si 9-14 yaş grubunda yer almaktadır.

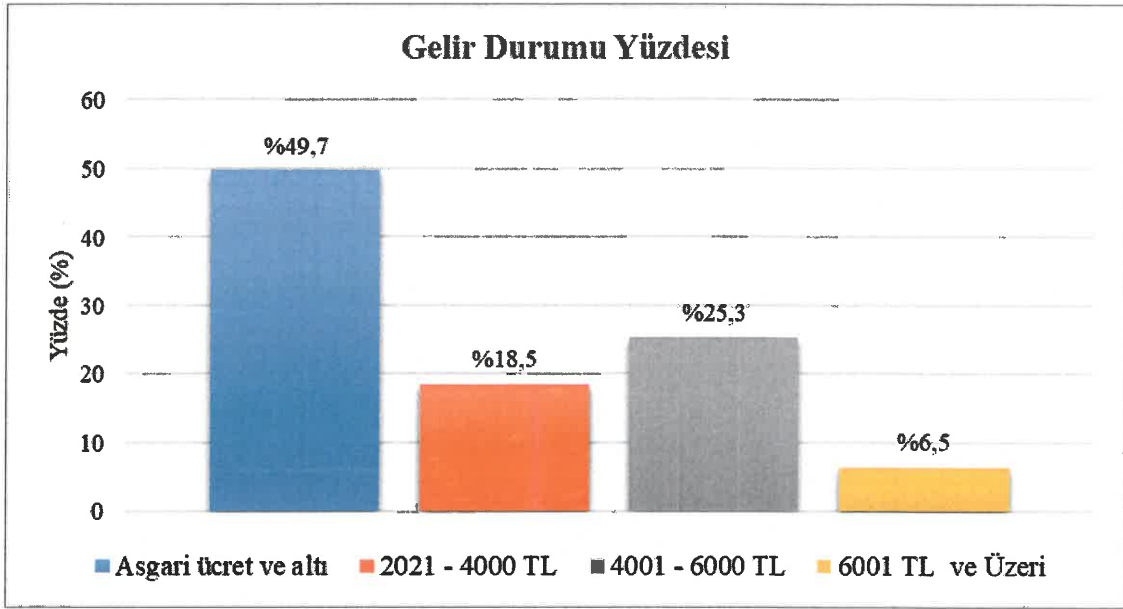
Şekil 4. 1. Katılımcıların cinsiyet dağılımı

Şekil 4. 2. Katılımcıların eğitim durumu

Şekil 4. 3. Katılımcıların mesleki dağılımı

Şekil 4. 4. Katılımcıların gelir durumu

4.2. Katılımcıların Park Kullanım Tercihleri

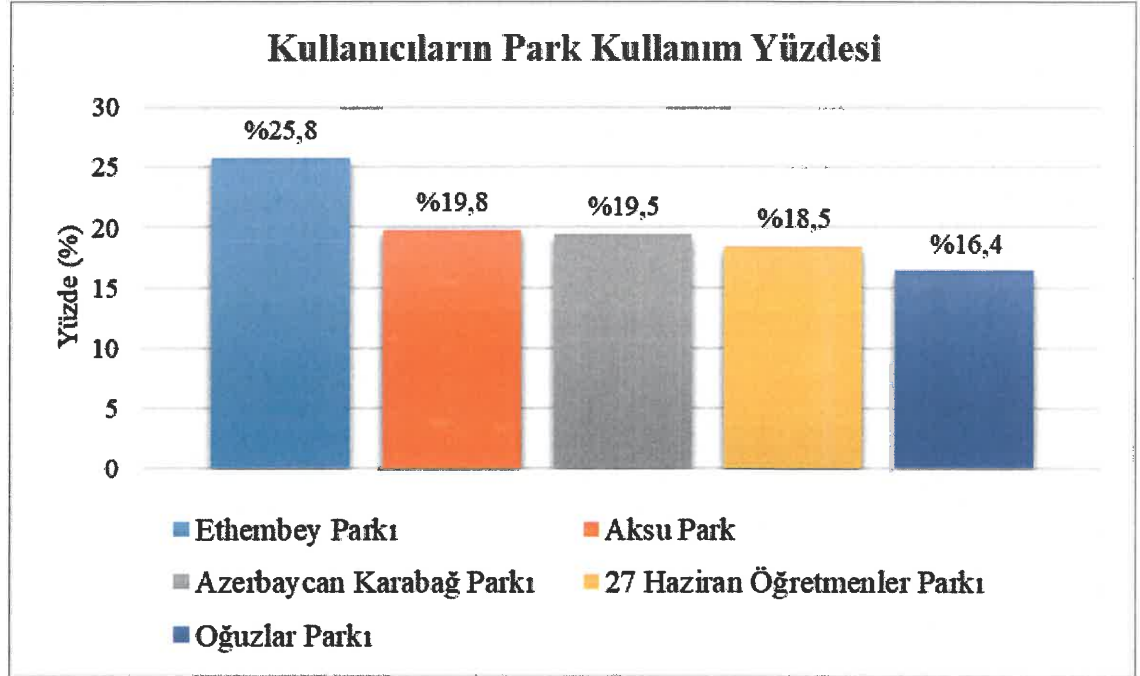
Katılımcıların park kullanım tercihleri incelendiğinde, anket soruları arasında yer alan “Serbest zamanlarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna katılımcıların %70,6’sı serbest zamanlarında parka gittiğini ifade etmiştir. Katılımcıların %8,9’u kitap okuyarak, %8,6’sı internet ortamında gezerek, %7,6’sı kentte gezerek, %2,1’i televizyon izleyerek, %1,8’i alışveriş merkezlerine giderek ve geriye kalan %0,5’lik kısım ise başka aktiviteler ile serbest zamanlarını değerlendirdiklerini ifade etmişlerdir.

Katılımcıların parkları kullanım amaçları birbirinden farklılık göstermektedir. Katılımcılar en yüksek oranda parkları çocuklarını (torunlarını) gezdirmek, eğlendirmek için kullandıklarını ifade etmişlerdir (%44,5). Diğer katılımcılar ise dinlenmek (%35,4), piknik yapmak (%12,0), sosyal iletişim kurmak (%5,5), buluşma noktası olarak (%2,3) ve spor yapmak (%0,3) amacıyla kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcıların park kullanımları mevsimsel olarak farklılık göstermesine rağmen, katılımcılar en yüksek oranda yaz mevsiminde (%96,9) parkları kullandıklarını ifade etmişlerdir. Parkların hafta içi ve hafta sonu kullanım yoğunluğu da mevsimsel olarak fark etmekle birlikte katılımcıların %58,6’sı hem hafta içi hem de hafta sonu parkları kullandıklarını ifade etmiştir. Hafta içi kullanan katılımcıların oranı %13,5, hafta sonu ise bu oran %27,9’dur. Katılımcıların parkları kullanım saat aralıkları incelendiğinde en fazla kullanımın yaz mevsiminde saat 14.00 ile 18.00 (%74,5) arasında olduğu görülmektedir.

Katılımcıların Sivas kentinde gitmeyi tercih ettikleri parklar incelendiğinde, %25,8’i Ethem Bey Parkını, %19,8’i Aksu Parkını, %19,5’i Azerbaycan-Karabağ Parkını, %18,5’i 27 Haziran Öğretmenler Parkını ve %16,4’ü ise Oğuzlar Parkını kullanmaktadır (Şekil 4.5.).

Anket formlarından elde edilen veriler doğrultusunda gerçekleştirilen analizler neticesinde, park kullanıcılarının park tercihleri ile eğitim düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (χ^2 : 39,731, p: 0,001). Bu kapsamda katılımcılar içerisinde en yüksek değere sahip lisans mezunu park kullanıcılarının toplam katılımcılar içerisinde %10,2 ile Ethem Bey Parkını kullanmayı tercih etmektedir (Çizelge 4.1.).

Şekil 4. 5. Katılımcıların Sivas kentinde gitmeyi tercih ettikleri parklar

Çizelge 4.1. Eğitim düzeyi ile katılımcıların tercih ettiği parklar arasındaki ilişki

Sivas'ta en çok gitmeyi tercih ettiğiniz park hangisidir?							
Eğitim Durumu		Oğuzlar Parkı	Ethem Bey Parkı	27 Haziran Öğretmenler Parkı	Azerbaycan-Karabağ Parkı	Aksu Parkı	Toplam
İlköğretim	Sayı (n)	18	17	14	20	17	86
	Yüzde (%)	4,7	4,4	3,6	5,2	4,4	22,4
Lise	Sayı (n)	24	16	16	13	23	92
	Yüzde (%)	6,2	4,2	4,2	3,4	6,0	24,0
Ön lisans	Sayı (n)	3	13	6	6	3	31
	Yüzde (%)	0,8	3,4	1,6	1,6	0,8	8,1
Lisans	Sayı (n)	18	39	25	34	21	137
	Yüzde (%)	4,7	10,2	6,5	8,9	5,5	35,7
Lisansüstü	Sayı (n)	0	14	10	2	12	38
	Yüzde (%)	0,0	3,6	2,6	0,5	3,1	9,9
Toplam	Sayı (n)	63	99	71	75	76	384
	Yüzde (%)	16,4	25,8	18,5	19,5	19,8	100,0

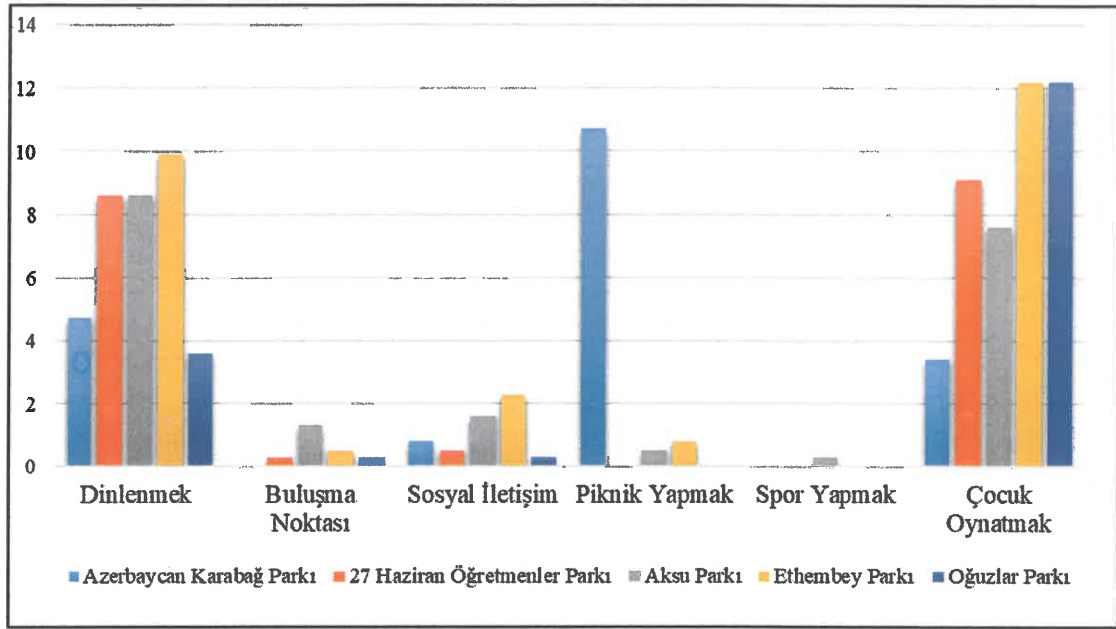
χ^2 : 39,731 si: 16 p: 0,001 Cramer's V: 0,06 p < 0,05

Araştırmaya katılan park kullanıcılarının gitmeyi tercih ettikleri parklar ile bu parkları kullanım amaçları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir (χ^2 : 196,7956 p: 0,001) (Çizelge 4.2). Kullanım amaçları doğrultusunda kullanıcıların park tercihleri incelendiğinde, dinlenmek için Ethem Bey Parkının (%9,9), buluşma noktası için Aksu Parkının (%1,3), sosyal iletişim için Ethem Bey Parkının (%2,3), piknik yapmak için Azerbaycan-Karabağ Parkının (%10,7) ve çocuklarını oynatmak için Oğuzlar Parkının (%12,2) ve Ethem Bey Parkının (%12,2) tercih edilme oranlarının diğer parklara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.6.).

Çizelge.4.2. Sivas kentinde park kullanıcılarının en çok gitmeyi tercih ettikleri park ile kullanım amaçları arasındaki ilişki

		Bu parkları hangi amaçlar için kullanıyorsunuz?							
		Dinlenmek	Buluşma Noktası	Sosyal İletişim	Piknik Yapma	Spor Yapma	Çocuk Oynatmak	Toplam	
Sivas' ta en çok gitmeyi tercih ettiğiniz park hangisidir?	Oğuzlar Parkı	Sayı (n)	14	1	1	0	0	47	63
		Yüzde (%)	3,6	0,3	0,3	0,0	0,0	12,2	16,4
	Ethembey Parkı	Sayı (n)	38	2	9	3	0	47	99
		Yüzde (%)	9,9	0,5	2,3	0,8	0,0	12,2	25,8
	27Haziran Öğretmenler Parkı	Sayı (n)	33	1	2	0	0	35	71
		Yüzde (%)	8,6	0,3	0,5	0,0	0,0	9,1	18,5
	Azerbaycan Karabağ Parkı	Sayı (n)	18	0	3	41	0	13	75
		Yüzde (%)	4,7	0,0	0,8	10,7	0,0	3,4	19,5
	Aksu Parkı	Sayı (n)	33	5	6	2	1	29	76
		Yüzde (%)	8,6	1,3	1,6	0,5	0,3	7,6	19,8
Toplam	Sayı (n)	136	9	21	46	1	171	384	
	Yüzde (%)	35,4	2,3	5,5	12,0	0,3	44,5	100,0	

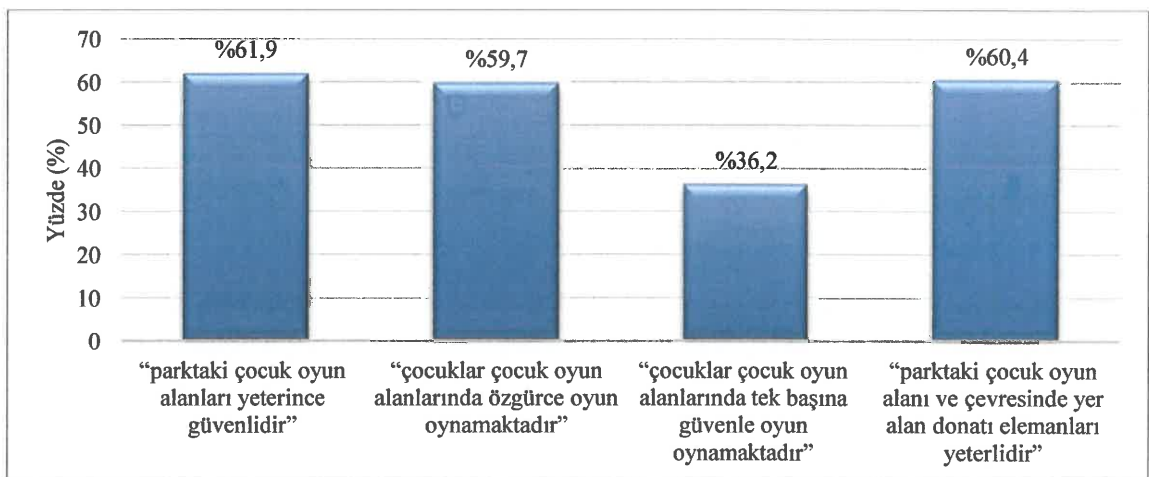
χ^2 : 196,7956 sd: 20 p: 0,001 Cramer's V: 0,001 p < 0,05

Şekil 4. 6. Katılımcıların kullanım amaçlarına göre parklar

4.3. Katılımcıların Çocuk Oyun Alanlarına Yönelik Görüşleri

Araştırmada mevcuttaki çocuk oyun alanları için ortaya konulan önermelere yönelik katılımcıların katılım düzeyleri incelenmiştir. Katılımcılar mevcut durumdaki çocuk oyun alanlarına yönelik “parktaki çocuk oyun alanları yeterince güvenlidir” önermesine %39,1 (n: 150) ile katılmamaktadır. Ayrıca katılımcılar “çocuklar çocuk oyun alanlarında özgürce oyun oynamaktadır” önermesine %59,7 (n: 229) ile katılmakta ve “çocuklar çocuk oyun alanlarında tek başına güvenle oyun oynamaktadır” önermesine %64,8 (n: 249) ile katılmamaktadır (Şekil 4.7). Ayrıca “parktaki çocuk oyun alanı ve çevresinde yer alan donatı elemanları yeterlidir” önermesine park kullanıcıları %60,4 (n: 232) ile katılmaktadır.

Şekil 4. 7. Katılımcıların çocuk oyunlarına yönelik görüşleri

Mevcuttaki çocuk oyun alanlarına yönelik ortaya konulan önerilere ait önermelere ise park kullanıcılarının katılım düzeyleri farklılık göstermektedir. Bu kapsamda park kullanıcıları “Çocukların oyun oynadığı alanlar yoğun ağaç dokusuna sahip olmalıdır.” önermesine %75,8 (n: 291) ile katılıyorum, “Çocuk oyun alanında su elemanları bulunmalıdır.” önermesine %45,3 (n: 174) ile katılmıyorum, “Çocuk oyun alanlarında çocukların sosyal bağlarını güçlendirmeye yönelik aktivitelere yer verilmelidir.” önermesine %88,0 (n: 338) ile katılıyorum ve “Çocuk oyun alanlarında sadece fiziksel değil aynı zamanda zihinsel gelişimi de destekleyen aktiviteler bulunmalıdır.” önermesine %87,0 (n: 334) ile katılıyorum demiştir.

Park kullanıcılarının önermelere olan bu katılım düzeyleri cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. “Çocuk oyun alanlarında çocukların sosyal bağlarını güçlendirmeye yönelik aktivitelere yer verilmelidir.” önermesine kadın park kullanıcıları daha yüksek oranda katılım göstermiştir ($\bar{x}$: 4,61 t: 2,918 p: 0,004). Benzer şekilde “Çocuk oyun alanlarında sadece fiziksel değil aynı zamanda zihinsel gelişimi de destekleyen etkinlikler bulunmalıdır.” önermesine de kadın park kullanıcıları daha yüksek oranda katılım göstermiştir ($\bar{x}$: 4,58 t: 2,409 p: 0,018) (Çizelge 4.3.).

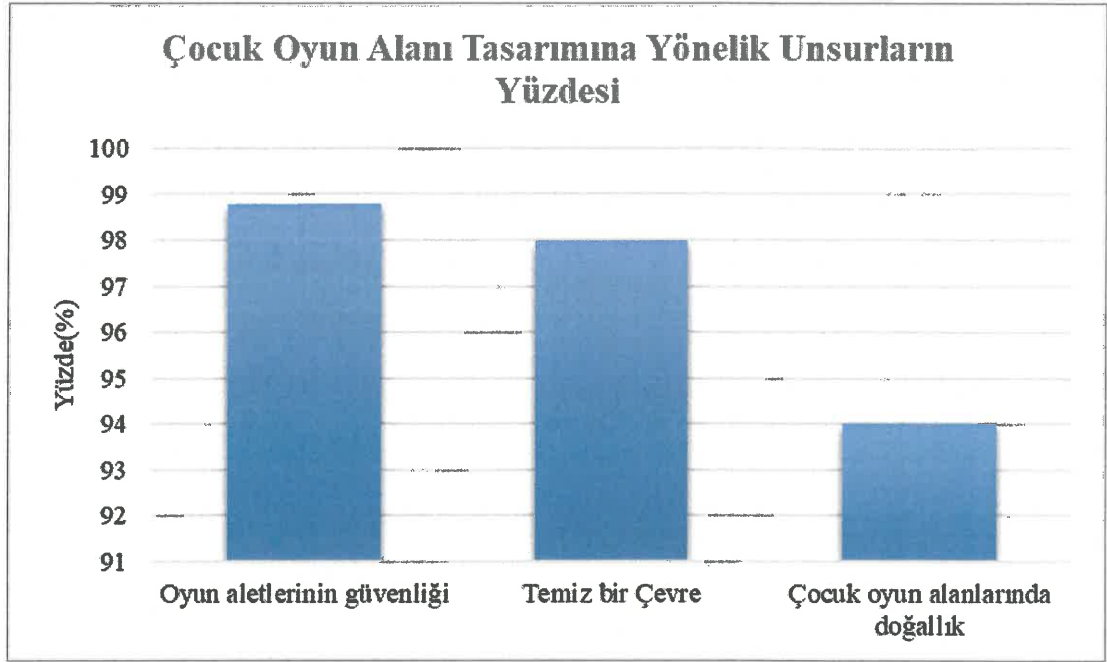
Anket çalışmasında çocuk oyun alanlarının tasarımına yönelik bazı tasarım yaklaşımlarının önem düzeylerinin park kullanıcıları tarafından belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda park kullanıcılarının değerlendirmesine göre çocuk oyun alanlarının tasarımında en önemli unsurların oyun aletlerinin güvenliği ($\bar{x}$:2,98), temiz bir çevre ($\bar{x}$:2,98) ve çocuk oyun alanlarında doğallığın sağlanması ($\bar{x}$:2,94) olduğu görülmektedir (Şekil 4.8).

Çizelge 4.3. Mevcut ve öneri çocuk oyun alanı tasarımlarına yönelik önermelere park kullanıcılarının cinsiyetine göre katılım düzeyi

ÖNERMELER	Cinsiyet	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsız		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Toplam		$\bar{x}$	Ss	t	df	p
		Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsız		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Toplam						
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%					
Parktaki çocuk oyun alanları yeterince güvenlidir	Kadın	91	30	29	9,6	79	26,1	40	13,2	64	21,1	303	100	2,86	1,504	-0,033	382	0,974
	Erkek	25	30,9	5	6,2	19	23,5	20	24,7	12	14,8	81	100	2,86	1,464			
Çocuk oyun alanında su elemanları bulunmalıdır	Kadın	124	40,9	31	10,2	34	11,2	22	7,3	92	30,4	303	100	2,76	1,726	-3,248	143,732	0,001
	Erkek	16	19,8	3	3,7	23	28,4	12	14,8	27	33,3	81	100	3,38	1,480			
	Kadın	28	9,2	6	2,0	40	13,2	50	16,5	179	59,1	303	100	4,14	1,272			
Çocukların oyun oynadığı alanlar yoğun ağaç dokusuna sahip olmalıdır	Erkek	3	3,7	7	8,6	9	11,1	16	19,8	46	56,8	81	100	4,17	1,160	-0,198	382	0,843
Çocuklar çocuk oyun alanlarında özgürce oyun oynamaktadır	Kadın	77	25,4	20	6,6	37	12,2	49	16,2	120	39,6	303	100	3,38	1,641	-2,697	157,789	0,008
	Erkek	8	9,9	6	7,4	7	8,6	30	37,0	30	37,0	81	100	3,84	1,279			
Çocuklar çocuk oyun alanlarında tek başına güvenle oyun oynamaktadır	Kadın	187	61,7	32	10,6	25	8,3	26	8,6	33	10,9	303	100	1,96	1,424	-5,246	382	0,001
	Erkek	23	28,4	7	8,6	18	22,2	21	25,9	12	14,8	81	100	2,90	1,446			
	Kadın	67	22,1	23	7,6	27	8,9	58	19,1	128	42,2	303	100	3,52	1,607			
Parktaki çocuk oyun alanı ve çevresinde yer alan donatı elemanları yeterlidir	Erkek	15	18,5	5	6,2	15	18,5	18	22,2	28	34,6	81	100	3,48	1,484	0,185	382	0,853
Çocuk oyun alanlarında çocukların sosyal bağlarını güçlendirmeye yönelik aktivitelere yer verilmelidir	Kadın	5	1,7	9	3,0	16	5,3	38	12,5	235	77,6	303	100	4,61	0,849	2,918	109,945	0,004
	Erkek	2	2,5	5	6,2	9	11,1	20	24,7	45	55,6	81	100	4,25	1,043			
Çocuk oyun alanlarında sadece fiziksel değil aynı zamanda zihinsel gelişimi de destekleyen aktiviteler bulunmalıdır	Kadın	15	5,0	7	2,3	13	4,3	21	6,9	247	81,5	303	100	4,58	1,032	2,409	115,781	0,018
	Erkek	6	7,4	1	1,2	8	9,9	19	23,5	47	58,0	81	100	4,23	1,165			

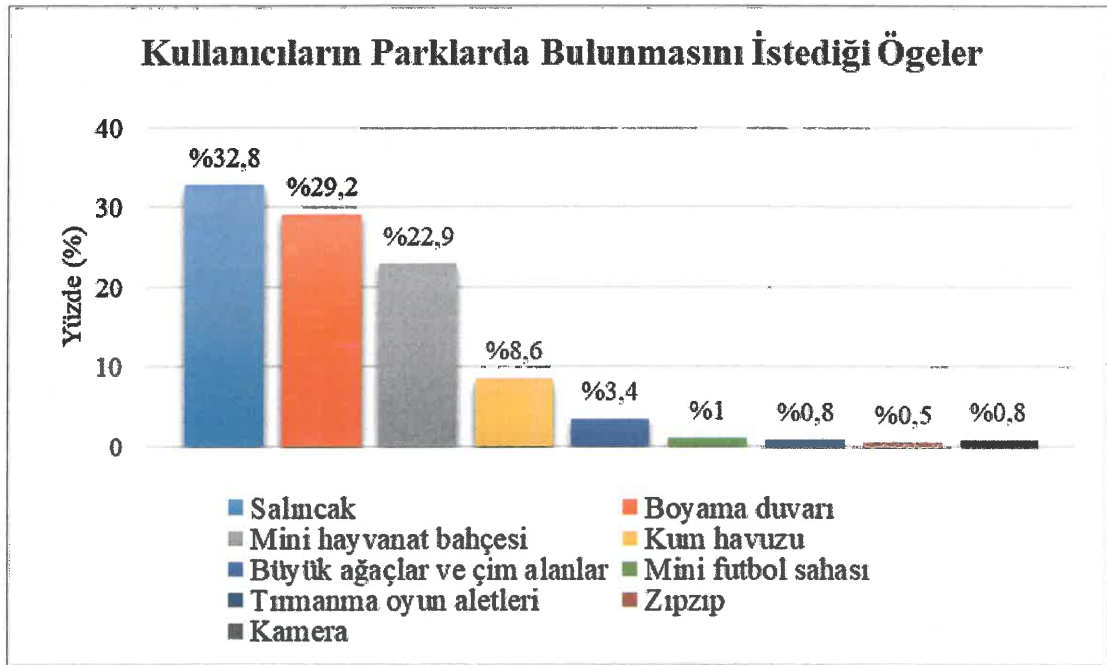
Çizelge 4.4. Çocuk oyun alanlarının tasarımına yönelik ortaya konan yaklaşımların park kullanıcılarına göre önem düzeyleri

ÖNERMELER	Önemsiz		Orta		Önemli		$\bar{x}$	ss
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde		
Oyun aletlerinin güvenliği	2	% 0,5	3	% 0,8	379	% 98,7	2,98	0,168
Temiz bir çevre	2	% 0,5	2	% 0,5	380	% 99,0	2,98	0,161
Çocuğun yaş gruplarına göre oyun alanı	9	% 2,3	39	% 10,2	336	% 87,5	2,85	0,417
Altyapı (tuvalet, çeşme, bank)	1	% 0,3	26	% 6,8	357	% 93,0	2,93	0,270
Parka ulaşım kolaylığı	19	% 4,9	76	% 19,8	289	% 75,3	2,70	0,555
Alışılmışın dışında oyun aleti kullanılması	53	% 13,8	102	% 26,6	229	% 59,6	2,46	0,725
Bitkisel çeşitlilik	25	% 6,5	88	% 22,9	271	% 70,6	2,64	0,601
Oyun aletlerinde doğal ve sağlıklı malzemelerin kullanılması	10	% 2,6	17	% 4,4	357	% 93,0	2,90	0,374
Parklarda geleneksel oyunların özendirilmesi	15	% 3,9	69	% 18,0	300	% 78,1	2,74	0,520
Doğallık	1	% 0,3	22	% 5,7	361	% 94,0	2,94	0,253

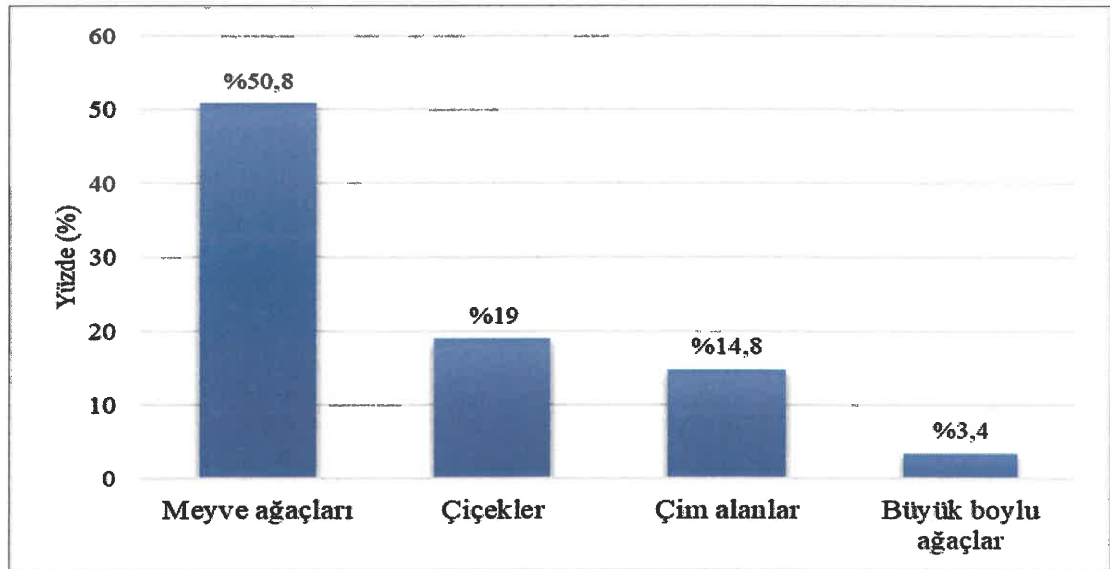
Şekil 4. 8. Park kullanıcılarının değerlendirmesine göre çocuk oyun alanlarının tasarımında en önemli unsurlar

Ayrıca park kullanıcılarının çocuk oyun alanlarında bulunmasını istediği öğeler değerlendirildiğinde, %32,8 ile salıncaklar en yüksek orana sahiptir. Kullanıcılar tarafından çocuk oyun alanlarında olması talep edilen diğer öğeler ise çocuklar için boyama duvarı (%29,2), mini hayvanat bahçesi (%22,9), kum havuzu (%8,6), büyük ağaçlar ve çim alanlar (%3,4), mini futbol sahası (%1,0), çocuklar için tırmanma oyun aletleri (%0,8), çocukların güvenliği için kamera (%0,8) ve zıp zıp oyun ekipmanlarıdır (%0,5). Park kullanıcılarının sahip olduğu çocukların yaş grubu ile kullanıcıların çocuk oyun alanlarında olmasını istediği öğeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığı analiz edilmiştir. Fakat çocuk yaş grupları ile çocuk oyun alanlarında olması istenilen öğeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Şekil 4.9).

Şekil 4. 9. Park kullanıcılarının çocuk oyun alanlarında bulunmasını istediği ögeler

Çocukların rahat ve güvenli bir şekilde çocuk oyun alanlarında oynayabilmeleri için çocuk oyun alanlarının içinde veya çevresinde hangi tür bitkilerin kullanılması gerektiğine yönelik çocuk sahibi park kullanıcılarının görüşleri değerlendirildiğinde katılımcıların %50,8'i meyve ağaçları ve küçük ağaç gruplarının kullanılmasını, %19,0'u çiçeklerin kullanılmasını, %14,8'i çim alanların oluşturulmasını, %3,4'ü büyük boylu ağaçların kullanılmasını ve %1,3'ü ise çalı gruplarının kullanılmasını istemektedir. Ayrıca kullanıcıların %10,7'si çocuk oyun alanlarının içerisinde ve çevresinde yer alan mevcut bitkilerin yeterli olduğunu düşünmektedir.

Şekil 4. 10. Oyun alanlarının içinde veya çevresinde hangi tür bitkilerin kullanılması gerektiğine yönelik kullanıcılarının görüşleri

4.4. Katılımcıların Farklı Konseptteki Çocuk Oyun Alanlarına Yönelik Görüşleri

Araştırmada farklı konseptlerde tasarlanmış olan 5 farklı çocuk oyun alanına ait fotoğraflar park kullanıcılarına yöneltilmiş ve bu farklı konseptteki çocuk oyun alanlarını 5'li likert ölçeği ile değerlendirmeleri istenmiştir (Ek 1). Bu kapsamda elde edilen verilerin analizi sonucunda park kullanıcılarının büyük oranda çağdaş çocuk oyun alanlarını tercih ettiği görülmektedir ($\bar{x}$:4,60) (Şekil 4.11). Bunu yaratıcı çocuk oyun alanları ($\bar{x}$: 3,98) ve macera çocuk oyun alanları ($\bar{x}$: 3,79) takip etmektedir (Çizelge 4.5).

Çizelge 4.5. Park kullanıcılarının farklı konseptteki çocuk oyun alanlarını tercih düzeyi

Çocuk Oyun Alanı Türü	Kesinlikle Tercih Etmiyorum		Tercih Etmiyorum		Kararsızım		Tercih Ediyorum		Kesinlikle Tercih Ediyorum		$\bar{X}$	Ss
	Sayı (n)	Yüzde(%)	Sayı (n)	Yüzde(%)	Sayı (n)	Yüzde(%)	Sayı (n)	Yüzde(%)	Sayı (n)	Yüzde(%)		
Geleneksel Çocuk Oyun Alanları	223	58,1	34	8,9	45	11,7	51	13,3	31	8,1	2,04	1,400
Yaratıcı Çocuk Oyun Alanları	37	9,6	15	3,9	59	15,4	81	21,1	192	50,0	3,98	1,297
Macera Çocuk Oyun Alanları	61	15,9	21	5,5	36	9,4	87	22,7	179	46,6	3,79	1,473
Çağdaş Çocuk Oyun Alanları	13	3,4	9	2,3	11	2,9	53	13,8	298	77,6	<u>4,60</u>	0,920
Doğal Çocuk Oyun Alanları	122	31,8	22	5,7	42	10,9	46	12,0	152	39,6	3,22	1,730

Şekil 4. 11. Çağdaş çocuk oyun alanları (Anonim 2016a; Anonim 2018b)

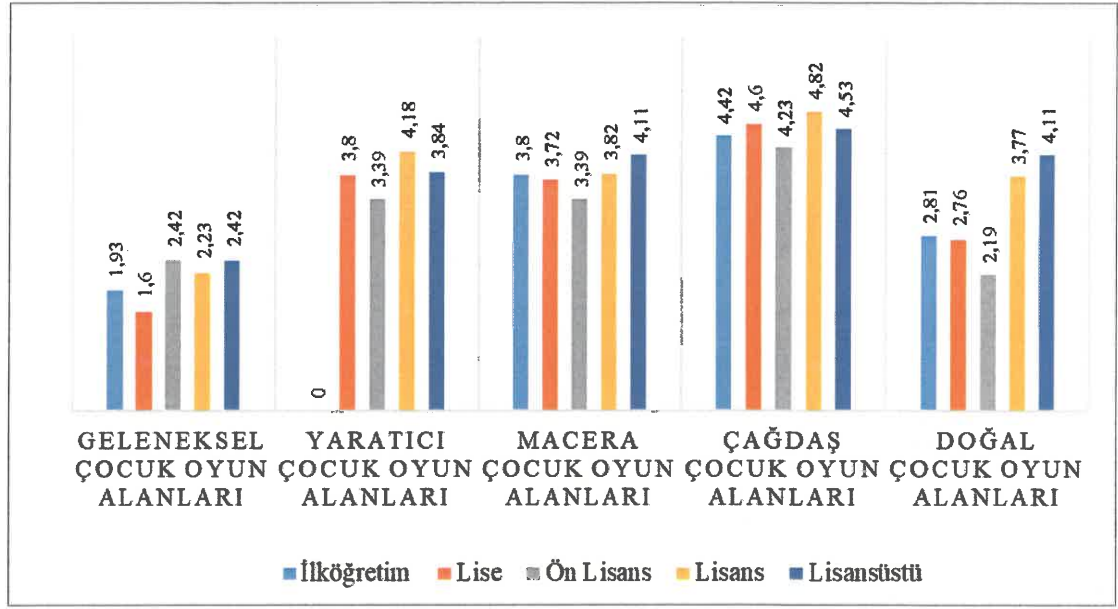
Park kullanıcılarının eğitim düzeyi ile tercih ettikleri farklı konseptteki çocuk oyun alanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. Fakat yaratıcı çocuk oyun alanları ve macera çocuk oyun alanları ile park kullanıcılarının eğitim düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Park kullanıcılarından lisans mezunu ($\bar{x}$: 2,23) olanlar lise mezunu ($\bar{x}$: 1,60) olanlara oranla geleneksel çocuk oyun alanlarını daha fazla tercih etmektedir (F: 4,463 p:

0,002). Ayrıca lise mezunu olanlar ($\bar{x}$: 4,60) ilköğretim mezunu ($\bar{x}$: 4,42) olanlara oranla çağdaş çocuk oyun alanlarını daha fazla tercih etmektedir (F: 4,231 p: 0,002). Benzer şekilde doğal çocuk oyun alanlarını seçen park kullanıcılarının eğitim düzeyleri ile tercihleri arasında da istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmaktadır. Bu kapsamda lisansüstü eğitim seviyesine sahip park kullanıcıları ($\bar{x}$: 4,11) ön lisans ($\bar{x}$: 2,19), lise ($\bar{x}$: 2,76) ve ilköğretim ($\bar{x}$: 2,81) mezunu park kullanıcılarına göre doğal çocuk oyun alanlarını daha fazla tercih etmektedir (F: 12,861 p: 0,001) (Çizelge 4.6) (Şekil 4.12).

Çizelge 4.6. Katılımcıların eğitim düzeyi ile farklı konseptteki çocuk oyun alanı tercihleri arasındaki ilişki

Çocuk Oyun Alanı Türü	Eğitim Düzeyi	n	$\bar{X}$	Ss	F	P	Anlamlı Fark
Geleneksel Çocuk Oyun Alanları	İlköğretim	86	1,93	1,387	4,463	0,002	Lise-Lisans
	Lise	92	1,60	1,120			
	Ön lisans	31	2,42	1,608			
	Lisans	137	2,23	1,377			
Yaratıcı Çocuk Oyun Alanları	Lisansüstü	38	2,42	1,671	3,301	0,011	Fark Yok
	İlköğretim	86	4,12	1,332			
	Lise	92	3,80	1,377			
	Ön lisans	31	3,39	1,476			
Macera Çocuk Oyun Alanları	Lisans	137	4,18	1,079	1,093	0,360	Fark Yok
	Lisansüstü	38	3,84	1,424			
	İlköğretim	86	3,80	1,509			
	Lise	92	3,72	1,543			
Çağdaş Çocuk Oyun Alanları	Ön lisans	31	3,39	1,383	4,231	0,002	İlköğretim- Lise
	Lisans	137	3,82	1,485			
	Lisansüstü	38	4,11	1,203			
	İlköğretim	86	4,42	1,203			
Doğal Çocuk Oyun Alanları	Lise	92	4,60	,902	12,861	0,001	İlköğretim- Lisans İlköğretim- Lisansüstü Lise- Lisans Lise- Lisansüstü Ön lisans - Lisans Ön lisans - Lisansüstü
	Ön lisans	31	4,23	1,230			
	Lisans	137	4,82	,457			
	Lisansüstü	38	4,53	1,033			
Doğal Çocuk Oyun Alanları	İlköğretim	86	2,81	1,799	12,861	0,001	İlköğretim- Lisans İlköğretim- Lisansüstü Lise- Lisans Lise- Lisansüstü Ön lisans - Lisans Ön lisans - Lisansüstü
	Lise	92	2,76	1,769			
	Ön lisans	31	2,19	1,302			
	Lisans	137	3,77	1,545			
Doğal Çocuk Oyun Alanları	Lisansüstü	38	4,11	1,410	12,861	0,001	İlköğretim- Lisans İlköğretim- Lisansüstü Lise- Lisans Lise- Lisansüstü Ön lisans - Lisans Ön lisans - Lisansüstü
	Lisansüstü	38	4,11	1,410			

Şekil 4. 12. Katılımcıların eğitim düzeyi ile farklı konseptteki çocuk oyun alanı tercihleri arasındaki ilişki

5. TARTIŞMA

Çocuk oyun alanları kentlerin en önemli alan kullanımlarından birisidir. Kent yaşamında çocuk odaklı bir yapının oluşumu oldukça önemlidir. Çocuğun katılımcı olduğu Sivas kentinin çocuk nüfusu kentin nüfusunun dörtte birini oluşturmaktadır. Geleceğin büyükleri olan çocuklarımız günümüzde ne yazık ki artık eve kapanan, sosyalleşmeyen teknoloji bağımlısı bireyler haline gelmiştir. Bu çocukların geleceğin kentlerinin bir parçası olma ve hayata katılmaları, sosyalleşebilmeleri risk altına girmiştir. Bu yüzden oyun alanları uzman kişiler tarafından, çocuğu dışarı çıkmaya teşvik edecek, çocuğun sosyal, fiziksel ve zihinsel gelişimine katkı sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır. Bu bağlamda yerel yönetimlere ve yönetim sorumluluğu taşıyan peyzaj mimarlığı, şehir bölge planlama, mimarlık, kentsel tasarım, endüstri ürünleri tasarımı gibi tasarım disiplinlerine önemli görevler düşmektedir. Bu konuda yapılmış bu disiplinlere ait çeşitli çalışmalar bulunmaktadır.

Yasal mevzuatta kentlerdeki mücavir alan sınırları içerisinde kişi başına 10 m² aktif yeşil alan planlanması gerektiği yer alırken ülkemizde birçok kent uygulamada bu standardı sağlayamamaktadır. Sivas Belediyesi'nden alınan verilere göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı 5,83 m²'dir. Yapılan çalışmalar göstermektedir ki Sivas kenti de benzer şekilde yasal mevzuatta kişi başına düşmesi gereken aktif yeşil alan miktarını sağlayamamaktadır. Çirci Selçuk (2019) tarafından Sivas kentinde yürütülen çalışmada kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının 2,1 m²/kişi olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda 3194 sayılı imar kanununa göre göre aktif yeşil alanlar içerisinde yer alan çocuk oyun alanları da aktif yeşil alan varlığına bağlı olarak birçok kentte yetersiz olduğu söylenebilir.

Tekirdağ kentine yönelik Şişman ve Özyavuz (2010), Balıkesir kentine yönelik Türkan ve Önder (2011), Ankara kentine yönelik Aydemir (2004) Çanakkale kentine yönelik Başaran Uysal (2013), Niğde kentine yönelik Olgun (2018) tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda çocuk oyun alanlarının sayısının ve çocuk başına düşen oyun alanı miktarının bu kentlerde yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, Yılmaz ve Bulut (2003), Açık vd. (2004), Hepcan vd. (2001), Bulut ve Kılıçaslan (2009), Aksoy (2011) ve Başaran Uysal (2015) tarafından Türkiye'de farklı kentlerde çocuk oyun alanlarına yönelik yapılmış olan çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Ülkemizde yapılan çalışmalarda çocuk oyun alanları sayısının ve kişi başına düşen çocuk oyun alanı oranının yetersiz olduğu görülmektedir. Şişman ve Özyavuz (2010) tarafından Tekirdağ kentine yönelik yapılan çalışmada çocuk oyun alanlarının sayısının ve çocuk başına düşen oyun alanı miktarının (0,56 m²/kişi) yetersiz olduğu çocuk oyun alanlarının mahalle ve kent bütününde homojen ve yeterli bir şekilde dağılımına dikkat edilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde; Türkan ve Önder (2011)'in Balıkesir için yapmış oldukları çalışmada çocuk başına düşen oyun alan miktarı 0,18 m² ve Aydemir (2004)'ün Ankara için yapmış olduğu çalışmada çocuk başına düşen oyun alan miktarı 1,2 m² olarak belirlenmiştir (Başaran Uysal 2013). Sivas kenti için yapılan bu çalışma alanında yer alan mevcut çocuk oyun alanları toplam 3395 m² olarak tespit edilmiştir (Sivas Belediyesi 2019). Bu değer araştırma alanında 5 mahalle bazında TÜİK (2018) verilerine göre, 8159 (0–18) yaş altı çocuk sayısına oranlandığında, çocuk başına 0,41 m² oyun alanının düştüğü ortaya çıkmaktadır.

Dennis, Wells, Bishop (2014), başarılı bir oyun mekânı tasarlamak için çocuk ölçeğine uygun mekânlar tasarlanmasının önemini vurgularken bunu yapmak için oyun imkânı veren patikalar gibi esnek mekânların tasarlanması gerektiğini belirtmektedirler. Sivas kenti için yapılan çalışmada çocuklara sunulan oyun alanlarının oyun donatısı üreten firmaların ilk örnek oyun aletleri ile yerel yönetimin bütçeleri ile sınırlandırılmış imkân dâhilinde gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu çalışma da çocuk oyun alanlarının oyun donatılarından ibaret olmadığının altı çizilmeye çalışılmaktadır.

Yılmaz (2010), İlköğretim çağındaki çocuklara yönelik yaptığı çalışmasında çocuk oyun alanlarında kullanılması istenen bitki çeşidi olarak parklarda % 46, okullarda ise %29 oranında meyve ağaçları tercih edilmiştir. Meyveli bitkilerin ardından %29 oranında çiçekler ve çim alanlar gelmektedir. Sivas kentinde aileler, çocuk oyun alanlarının içinde veya çevresinde %50,8'i meyve ağaçları ve küçük ağaç gruplarının kullanılmasını, %19,0'u çiçeklerin kullanılmasını, %14,8'i çim alanların oluşturulmasını, %3,4'ü büyük boylu ağaçların kullanılmasını ve %1,3'ü ise çalı gruplarının kullanılmasını istemektedir.

Erdoğan Acar (2017) ve Yılmaz ve Bulut (2002) araştırmalarında çocuk oyun alanlarında çocukların güvenliğinin sağlanması, bu alanların tasarımında düşünülmesi gereken en önemli unsur olduğunu ifade etmektedir. Sivas kentinde yapılan araştırmada da katılımcılar "Çocuklar çocuk oyun alanlarında tek başına güvenle oyun oynamaktadır." önermesine %61,9 oranında katılmakta iken %39,1 oranında katılmamaktadır. Parklardaki çocuk oyun alanlarının güvenliği konusunda yaklaşık %40'luk bir orandaki güvensizlik parkların yeterince güvenli olmadığını ve çocukların bu alanlarda tek başına güvenli bir şekilde oyun oynayamadığı görüşünü destekler niteliktedir.

İstanbul kentine yönelik Ergin (2019) tarafından yürütülen çalışmalarda tekdüzeleşmiş, plastik, sağlıksız kullanılan materyallerin yerine doğal materyal kullanımlı oyun elemanlarının seçilmesinin önemi belirtilmiştir. Sivas kentinde yapılan çalışmada doğal materyal kullanılan çocuk oyun elemanlarından daha fazla çağdaş çocuk oyun elemanları tercih edildiği tespit edilmiştir.

Woolley ve Lowe (2012) kum gibi gevşek materyallerle oynanan konstrüktif oyunun el-göz koordinasyonlarını artırarak çocukların duyuşal ve motor gelişimlerine faydası olduğunu belirtmektedirler. Ergin (2019)'a göre konstrüktif oyunun en basit örneklerinden olan kum havuzunun yerine ailelerin hijyen konusundaki endişelerinden dolayı kaldırılarak zararlı petrol ürünü içeren kansorejen etkileri tespit edilmiş kauçuk malzeme kullanılmaktadır. Benzer durum Sivas kenti parklarında da söz konusudur. Nitekim kullanıcıların kum havuzu tercihleri %8,6 gibi oldukça düşük bir orandadır. Yapılan görüşmelerde ailelerin kum havuzlarının kedi ve köpekler tarafından kirletildiği ve sağlıksız olduğu bazı ebeveynlerce de giysilerin kirlenmesi ve mikrop kapma endişesi taşıdıklarını ifade etmişlerdir.

Parklarda yer alan ocuk oyun alanlarında birçok araştırmacının çalışmalarında da ifade ettiği gibi oyun gruplarının çocukların yaş aralığına göre ayrılması gerekmektedir. Araştırmacılar genellikle bu yaş aralığını 0-3, 4-7 ve 8-15 olarak gruplandırmaktadır (Acar, 2003; Erdiņ Acar, 2017; Onay ve Kuş şahin, 2019). Bu gruplarda yer alan çocukların fiziksel ve ruhsal gelişimleri birbirinden farklı olduğu için ihtiyaç duydukları oyun ekipmanları da birbirinden farklıdır. Bu araştırma Sivas parklarında ocuk oyun alanlarının tasarlanması yaş gruplarına göre bir ayırım yapılmadığı görülmektedir.

ocuk oyun alanlarının nitelik açısından değerlendirildiği araştırmalarda oyun aletlerinin engellilere uygun olmadığı ve engelli çocuklar için gerekli rampa, kılavuz iz gibi düzenlemelerin yetersiz olduğu (Akkaya 2017; Samur ve Kızıltepe 2018; Kısakürek ve Yılmaz 2019) belirtilmiştir. Bu araştırmanın konusu olan parklarda, engelli çocukların düşünülerek oyun alanlarının tasarlanması zorunlu bir ihtiyaçtır.

6. SONUÇLAR

Oyun, çocuklar için çok önemli bir yere sahiptir. Çocuk oyun alanları ise, çocukların kendilerini en iyi gerçekleştirebilecekleri, uzmanlar tarafından tasarlanması gereken kullanım alanlarıdır. Çünkü çocuklar duygularını, meraklarını ve ihtiyaçlarını oyun yoluyla ifade ederler. Çocuk, oynarken öğrenir, karar verme becerileri artar ve hayal gücünün sınırlarını zorlar. Günümüz dijital çağ çocukları oyun oynamak yerine sosyal medyada zaman geçirmeyi tercih ediyor, oysaki ebeveynleriyle ve akranlarıyla oyun alanlarında oynadığı oyunlarla öğretileri kullanır, hayaller kurar, boş zamanlarını değerlendirir, yeni şeyler öğrenir, becerilerini ve doğayı keşfeder.

Araştırma alanının içinde değerlendirilen çocuk oyun alanlarının Sivas kenti çocukları ve kullanıcıları için daha fazla tercih edilebilir olması adına, Çalışmanın verileri ve yapılan literatür araştırmaları göz önünde bulundurularak aşağıdaki tasarım önerileri verilebilir.

Çocuklara doğa sevgisinin aşılmasında katkısı olduğu düşünülen hayvanların sağlıklı ve güvenli koşullarda bulunabileceği çocuklarla etkileşim halinde olabileceği uygun mekânların tasarlanması Sivas kenti parklarında bir eksikliğin giderilmesini sağlayacaktır.

Sivas kenti çocuk oyun alanlarında ebeveynlerin istekleri dikkate alınarak salıncak, boyama duvarı, mini hayvanat bahçesi, kum havuzu, büyük ağaçlar ve çim alanlar, mini futbol sahası, çocuklar için tırmanma ve zıpzıp gibi oyun aletlerinin çeşitli ve yeterli sayıda bulunması önerilmektedir. Bu şekilde çocuklar oyun alanlarında daha fazla seçeneğe sahip olup daha özgürce oyun oynama fırsatını elde edeceklerdir. Çocuk oyun aletlerinin çeşitlendirilmesinin yanı sıra bu oyun aletlerinin etrafında yaş grupları da dikkate alınarak ebeveynlerin kolaylıkla çocukları gözlemleyebilip, kendi aralarında sosyalleşebilecekleri mekânlar yaratmakta önemlidir. Bu mekânları tasarlarken yeterli sayıda bank, piknik masası, pergola, aydınlatma elemanı ve çöp kutusu gibi donatı elemanları da düşünülmelidir.

Ebeveynlerin, çocuklar için parkları yeterince güvenli bulmaları adına parklarda gün boyu çocuklara faydalı olabilecek çeşitli etkinlikler düzenlenebilir. Peyzaj tasarım ve uygulama aşamasında kentteki çocukların ve diğer kullanıcıların fikir ve görüşleri alınabilir.

Doğal malzemeden yapılmış oyun aletlerinin çocukların tırmanabileceği, onlara zarar vermeyen büyük ağaçların, çocukların özgürce koşup oynayabileceği geniş çim açıklıkların güzel kokulu yumuşak dokulu çalılarının birlikte kullanıldığı bütüncül yaklaşımla tasarlanmış doğal çocuk oyun alanları bir konsept olarak parkların içinde yer almalıdır. Çocukların sıcak yaz dönemlerinde Sivas kentindeki parklarda yer alan çocuk oyun alanlarını günün farklı saatlerinde kullanabilmeleri için bu alanların tasarımında gölgenin sağlanması önemli bir yere sahiptir.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular göz önünde bulundurularak, geleneksel oyun alanlarının çocuğunun gelişimi açısından yetersiz olduğu çocuğa özgürce oyun oynama, risk alma gibi beceriler için yeterince imkân tanıyamadığından park kullanıcılarının görüşleri doğrultusunda kente, çocuğun her türlü sosyal ve fiziksel

gelişimine katkı sağlayacak çağa uygun, çağdaş oyun alanları tasarlanmalı ve uygulanmalıdır.

Çocuk oyun alanları hem çocuk odaklı hem de ailelerin oyun alanında daha fazla vakit geçirmesini sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır.

Çocuk oyun alanları tasarımında çocuk oyun aletleri ve donatılar kadar bitkisel tasarımı da önem vermek gerekmektedir. Bitkisel tasarımda kullanılacak bitkilerin zehirli olmaması fizyolojik olarak çocuğun yaralanmasına yol açmaması, çok fazla arı çekmemesi gibi özellikler yanında son dönemde yenilebilir bitkilere olan talebinde arttığı görülmektedir. Bu anlamda Sivas kenti ve benzer iklimlerde yetişen *Malus domestica* (Elma) *Cydonia oblonga* (Ayva), *Prunus domestica* (Erik) *Prunus armeniaca* (Kayısı), *Prunus avium* (Kiraz) ve *Morus alba* (Ak Dut) gibi yenilebilir meyvesi olan bitkiler çocuk oyun alanları tasarımında tercih edilebilir. Bu şekilde çocukların ebeveynleri kontrolünde bitkilerle temasa geçmesi ve dolayısıyla doğa ile bağlantı kurması karşılıklı fayda değer etkileşimi sayesinde doğayı koruma ve doğaya olan sevgisini artmasının sağlanabileceği düşünülmektedir.

Çocuk oyun alanlarında güvenliğin sağlanması için bir takım standartların sağlanması gerekmektedir. Ayrıca Erdinç Acar (2017), Kısakürek ve Yılmaz (2019) ve Onay ve Kuş Şahin (2019)'un çocuk oyun alanlarına yönelik araştırmalarında kullanmış olduğu "Ulusal Çocuk Oyun Güvenliği Programı" (National Program for Playgrounds Safety) kriterleri (denetleme, yaşa uygunluk, düşme yüzeyi ve aletlerin bakım durumu) dikkate alınarak hazırlanan formlar çocuk oyun alanlarının tasarımında dikkate alınmalıdır.

Amasya kentine yönelik Ergen (2018) tarafından gerçekleştirilen araştırmada çocuk oyun alanlarının düzenlenmesinde sadece yeşil alan metrekare üzerinden yaklaşılmaması gerektiği ve çocuk oyun alanları tasarımsal sorunları çözülerek daha sürdürülebilir bir kentleşme yaklaşımı içerisinde çözülmesinin gerekliliği tespit edilmiştir. Ayrıca yeşil alanların çocuk oyun alanlarını kapsamaları ve çocuklara yönelik daha hassas ve daha kullanılabilir yaklaşımla düzenlenmesi gerekliliği vurgulanmıştır.

Araştırma alanı içindeki park kullanıcıları, çocuk oyun alanlarında su elemanlarının kullanılmasını büyük oranda istememektedir. Özellikle de belirli bir derinlikte oluşturulan su oyun alanları çocuklar için tehlike oluşturabilmektedir.

Çocukların oyundaki düşmelerine, yaralanmalarına karşı güvenli ve estetik olmalıdır. Donatı elemanlarının altında ve etrafındaki oyun yüzeyleri esnek, hava koşullarına dayanıklı, basınç ve aşınmalara karşı dirençli yüzeyler olmalıdır.

Araştırmada katılımcılar, parklarda çağdaş çocuk oyun alanlarının tasarlanmasını ve çocuklarının bu alanlarda oyun oynamasını istemektedir. Çağdaş oyun alanlarına yönelik tasarım yaklaşımları ise günümüzde yaşanan gelişmelere bağlı olarak farklılık göstermektedir.

Sivas kentinde mevcut çocuk oyun alanları ile ilgili olarak herhangi bir araştırma yapılmamıştır. Ancak yerel yönetimlerin son yıllarda bu konuya önem vermesi ve çocuk

oyun alanlarını yeniden gözden geçirmesi bu araştırmanın yapılmasının gerekliliğini ortaya koymuştur.

Çocuk oyun alanları çocuğun gelişimi açısından önemli bir yere sahiptir, bu sebeple araştırmada elde edilen sonuçlar yerel yönetimlerin dikkatine sunulacaktır. Gelecekte imara açılan alanlarda oyun alanlarının mutlaka tasarlanması gerekmektedir.

Kent için hazırlanan imar plânında toplam açık-yeşil alan miktarı belirtilmiş olup, bu alan içerisinde çocuk oyun alanı miktarı belirtilmemiştir. Sivas kentinde yeni yapılacak olan çocuk oyun alanlarının Avrupa standartlarına uygun bir biçimde, tasarım sürecinde yerel halkın görüş, öneri ve istekleri alınarak yapılması, çağdaş yenilikçi tasarım kriterlerine yönelik yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Ülkemiz diğer kentlerinde olduğu gibi ve Sivas'ta da çocuk oyun elemanlarına yönelik oldukça güzel örnekler vardır. Genel olarak tüm parklarda bu özellikteki tasarımların sayısı oldukça azdır. Bu durumu yerel yönetimlerin bir tercihi olarak görmek mümkündür. Yerel yönetimler ekonomik kaygılardan dolayı bu tür maliyeti yüksek ürünleri tercih etmemektedir. Yerel yönetimler tercihlerini ekonomik kaygı gütmeden daha estetik ve daha işlevsel olan özgün tasarımlar yönünde değiştirdiğinde çocuk oyun alanları daha fazla talep görecektir ve bu tür oyun aletlerinin yaygınlaşması da kaçınılmaz olacaktır.

Çağdaş çocuk oyun alanı ve oyun aletleri tasarlamak için esnek, çok işlevli, sınır sınırsız, topografyayı hareketlendiren, materyal açısından zengin, ölçeğin dikkate alındığı, keşif olanağı sağlayan, güvenli, çok katmanlı, etkileşim ve iletişime önem veren, üç boyutun yanında, hikâyesi olan, formal yerine informal ve son olarak da kapsayıcı bir tasarım anlayışının benimsenmesi gerekir. Tasarımcılar bu yaklaşımları dikkate alarak aktif yeşil alanlar içerisinde başarılı çağdaş çocuk oyun alanları tasarlayabilirler.

Öncelikle kullanılmakta olan çocuk oyun elemanları kataloglarının geliştirilmesi için ulusal ve uluslararası detaylı ve çok sayıdaki çalışmalardan faydalanmak yararlı olacaktır. Bu çalışmalardan yararlanırken taklitten sakınılması buradaki en önemli konudur. Yerel ihtiyaçlar ve kültürel özelliklerin de dikkate alındığı özgün tasarımların ortaya konulması gerekmektedir. Bu tasarımlarda ülkemizde mevcut olan son teknolojinin kullanılması ile çocuk oyun elemanlarının daha özenli bir biçimde yapılmaları sağlanarak, görsel kalitelerinin ve iş artırılması noktasında da başarılı sonuçlar elde edilebilecektir.

Çocuk oyun alanları ve çocuk oyun donatıları konularında sempozyum ve çalıştayların düzenlenmesi, yerel yönetimlerce tasarım yarışmalarının düzenlenmesi konuyu gündemde tutmaya neden olmakta ve bu konudaki gelişmelerin sürekliliğini sağlamakta etkili olmaktadır. Bu organizasyonlar sayesinde tasarımcılar teşvik edilmekte, çocukların çocuk oyun elemanlarının gelişmişliğinin ve çağa ayak uyduran medeni bir toplumun göstergesi olarak içinde yaşadıkları toplumu kabulleri ve bu sayede bu alanları ve donatıları sahiplenerek doğru, düzgün kullanmaları ve de daha çok açık alanda olma isteklerinin artması sağlanabilmektedir.

Sonuç olarak, çocuk oyun alanları çocukların hayata hazırlanmasında önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle tasarımcılar çocuk oyun alanlarında çocukların fiziksel

gelişimlerinin yanında zihinsel gelişimlerini de destekleyen aynı zamanda çocukların birbirleriyle olan sosyal bağlarını güçlendirmeye yönelik etkinliklere olanak veren planlar geliştirmeli ve karar vericiler tarafından bu planlar aslına uygun bir şekilde uygulanmalıdır.

7. KAYNAKLAR

- Acar, H. 2003. Çocuk oyun alanlarında kullanıcıların bitki tercihlerinin belirlenmesi üzerine bir araştırma: Trabzon kenti örneği. Yüksek Lisans Tezi, Kareniz Teknik Üniversitesi, Trabzon, 166 s.
- Açık, Y. Gül Bayrak, C. ve Çelik, G.T. 2004. Investigation of the level of safety and appropriateness of playgrounds in Elazığ city in Turkey. *International Journal of Environmental Health Research*, 14(1): 75-82.
- Ahlness, M. 2014. Nature play area <https://seattlenaturealliance.org/2014/06/04/nature-play-areas/> [Son erişim tarihi: 12.10.2019].
- Akkülâh, A. T. 2008. Oyun alanları güvenlik standartlarının araştırılması ve nenehatun parkı örneğinde irdelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya, 210 s.
- Akpınar Canlı, G. 2014. Gelişen dünyada çağdaş çocuk oyun alanları. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul, 96 s.
- Aksoy, Y. 2011. Çocuk oyun alanları üzerine bir araştırma İstanbul, Isparta, Eskişehir, Erzurum, Kayseri, Ankara, Zonguldak ve Trabzon illeri örneği. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 3: 82-106.
- Alkay, E. ve Ocakçı, M. 2003. Kentsel yeşil alanların ekonomik değerlerinin ölçülmesinde kullanılabilir yöntemlerin irdelenmesi. *İTÜ Dergisi Mimarlık, Planlama Tasarım*, 2(1): 60-68.
- Anonim 1: Sivas Valiliği, 2019. İlimiz Hakkında Genel Bilgiler. <http://www.sivas.gov.tr> [Erişim tarihi: 10.11.2019].
- Anonim 2016. Juegos de Vanguardia <http://lugaresurbanos.blogspot.com/2016/11/juegos-de-vanguardia-parque-centenario.html> [Son erişim tarihi: 12.10.2019].
- Anonim 2018a. Bykido visits: admiralty park. <https://www.bykido.com/blogs/playgrounds-and-more/bykido-visits-admiralty-park> [Son erişim tarihi: 12.10.2019].
- Anonim 2018b. Modern çocuk bahçesi. <https://tr.depositphotos.com/206991050/stock-photo-modern-children-playground-area-city.html> [Son erişimtarihi:12.10.2019].
- Anonymous, 2019c. <https://www.charlottesville.org/departments-and-history/history-of-washington-park/history-of-playgrounds> [Son erişim tarihi:10.10.2019].
- Anonymous 1: <http://landezine.com/index.php/2015/10/gustave-leonard-hentsch-park-by-husler-associes/>[Son erişim tarihi:10.10.2019].
- Anonymous 2: <https://www.lcslandscapes.com.au/project/marshmallow-park-pezler-park-pityarilla-activity-hub/>[Son erişim tarihi: 10.11.2019].
- Anonymous 3: <https://www.dcla.net/center-park> [Son Erişim tarihi: 10.11.2019].
- Anonymous 4: <https://www.lcslandscapes.com.au/project/marshmallow-park-pezler-park-pityarilla-activity-hub/>[Son erişim tarihi: 10.11.2019].
- Anonymous 5: <https://newywithkids.com.au/speers-point-variety-park> [Son Erişim tarihi: 10.11.2019].

- Anonymous 6 <http://landezine.com/index.php/2012/02/bijlmerpark-by-carve-landscape-architecture/> [Erişim tarihi: 10.11.2019].
- Anonymous 7: <http://landezine.com/index.php/> [Son erişim tarihi:10.12.2019].
- Anonymous 8: <https://www.dcla.net/center-park> [Erişim tarihi: 10.11.2019].
- Anonymous 9: <http://www.hellenebelong.com> [Son Erişim tarihi: 10.11.2019].
- Arslan Hindioğlu, D. 2013. İstanbul kamusal açık alanlarının sürdürülebilir gelişmesine yönelik bir yöntem önerisi. Doktora tezi, İstanbul, 130 s.
- Atabeyoğlu, Ö. ve Bulut, Y. 2012. Ordu kenti mevcut yeşil alanların değerlendirilmesi. *Akademik Ziraat Dergisi*, 1(2): 67-76.
- Ayan, B. 2017. Öznel iyi olma hali üzerine kent parklarının etkilerinin irdelenmesi: Ankara kenti örneği. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara, 220 s.
- Bal, A. 2005. Zonguldak kenti yeşil alan sistemindeki çocuk oyun alanlarının durumunun peyzaj mimarlığı ilkeleri açısından irdelenmesi. Yüksek Lisans tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Bartın. 150 s.
- Başaran, İ. 2008. Kent ve yerel yönetim. Okutan Yayınları, İstanbul, 95 s.
- Başaran Uysal, A. 2013. Bir kamusal mekân olarak çocuk oyun alanları. Çanakkale kentsel yeşil alanların geliştirilmesine yönelik eylem planı projesi teknik rapor, 12s.
- Başaran Uysal, A. 2015. Çocuk oyun alanlarının geliştirilmesinde bir yerel katılım deneyimi. *MEGARON*, 10(1): 423-439.
- Bilge, C. 2019. Sivas kent merkezinde bazı yaya yollarının fiziksel engelli kullanımı açısından değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 150 s.
- Bulut, Z. ve Kılıçaslan, C. 2009. Çocuğa özgüven kazandırmada önemli bir ilke: Çocuk oyun alanlarında güvenlik. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 10(1): 78-85.
- Bulut, Z. Ve Kılıçaslan, C. 2010. Çocuğa önem kazandırmada önemli bir ilke; çocuk oyun alanlarında güvenlik. *Artvin Çoruh Üniversitesi Dergisi*, 10(1): 64-81.
- Chawla, L. 1992. Childhood place attachments, in: Human Behavior and Environment: *Advances in Theory and Research* 12(11): 63–86.
- Çatlı Yılmaz, 2017. Eğitici öğretici çocuk oyun parkı tasarımı için bir metod önerisi olarak araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, İstanbul, 88 s.
- Çay, R. 2006. Çocuk oyun alanlarının iç mekân ve yakın çevrede oluşumu. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara. 158 s.
- Çelik, G. 2013. Manavgat merkez ilçesi yeşil alanlarının irdelenmesi. Yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul, 176 s.
- Çirci Selçuk, B. 2019. Sivas kenti açık ve yeşil alanlarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 294 s.
- Davis,J. 1998. Young children, environmental education, and the future. *Early Childhood Education Journal*, 26(2):117-123.

- Dee, N. & Liebman, J. C. (1970) A statistical study of attendance at urban playgrounds, *Journal of Leisure Research*, 2(3): 145–159.
- Demir, B. 2019. Çocuk oyun alanlar ve rekreatif alanların kullanıcıları açısından değerlendirilmesi: Çankırı Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, 97 s.
- Dennis, S.F. Dennis, Jr. A. Wells, C. and Bishop, B. 2014. Children Youth and Environments. *JSTORA*, 24(2).
- Deretarla, G. E. 2012. Ailelerin çocuk bahçelerine ve çocuk bahçelerindeki materyallere bakış açılarının incelenmesi, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(3): 261-274.
- Dönmez, B. 2019. Çocuk oyun alanlarının kullanıcı beklentileri açısından değerlendirilmesi, Antakya örneği. Yüksek Lisans Tez Çalışması, Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, 120 s.
- Duman G.ve Koçak N. 2013. Çocuk Oyun Alanlarının Biçimsel Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 64-81.
- Dunnett, N. Swanwick, C. and Woolley, H. 2002. Improving Urban Parks, Play Areas and Green Spaces. Department for Transport, Local Government and the Regions, London, 214 p.
- Erdem Kaya, M. ve Erdem, N. 2017. Bir peyzaj keşfi olarak çocuk oyun alanı. *Plant Peyzaj ve Süs Bitkiciliği Dergisi*, 6(19): 15-20.
- Erdinç Acar, H. 2017. Çocuk oyun alanlarında güvenlik: İstanbul Fatih ilçesi örneği. Yüksek lisans tezi, Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ, 107 s.
- Ergen, M. 2018. Kentsel Planlama İçerisinde Yer Alan Çocuk Oyun Alanlarının Önemi; Amasya Kenti Örneği. *Türkiye Peyzaj Araştırmaları Dergisi*, 1:1, 20-25.
- Ergin, B. 2019. Çocuk oyun alanlarında, doğa ve doğal materyalin oyun amaçlı kullanım değerinin saptanması. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 251 s.
- Francis, M. 1988. Negotiating between child and adult design values, *Design Studies*, 9(2): 67–75.
- Google Earth 2017. <https://www.google.com.tr/intl/tr/earth/> [Erişim Tarihi: 16.01.2017].
- Google Earth 2019. <https://www.google.com.tr/intl/tr/earth/> [Erişim Tarihi: 16.11.2019].
- Genç, H.İ. 2016. Yerel yönetimlerde bulunması gereken egzersiz ve çocuk oyun alanları ile halkın bu alanlardan beklentilerinin belirlenmesi: Adapazarı örneği. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, 111 s.
- Gür, Ş.ve Zorlu, T. 2002. Çocuk mekânları. Yapı Endüstri Merkezi Yayınları: 110
- Hart, R. 1979. Children's Experience of Place 100-120.
- Hepcan, Ş., Kaplan, A., Küçükerbaş, E. ve Özkan, B. 2001. A Research on the qualitative assessment of urban outdoor spaces in the case of Kemalpaşa, İzmir. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 38(2-3): 143-150.
- Jansson, M. 2010. Attractive playgrounds: Some factors affecting user interest and visiting patterns. *Landscape Research*, 35 (1): 63-81.

- Kandemir, R.V. 2010. Kamusal alan içerisinde mahalle parklari ve bir mahalle parki tasarım rehberi düşüncesi. Yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul, 124 s.
- Keleş, R. 1984. Kentleşme Politikası. İmge Yayınevi, Ankara, 703 s.
- Kısakürek, Ş. ve Yılmaz, M.B. 2019. Çocuk oyun alanlarında güvenlik: Hatay Antakya örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 22 (3): 103-113.
- Kuter, N. 2007. Çankırı kenti açık ve yeşil alan varlığı içinde tarihi kent merkezinin kentsel peyzaj tasarımı açısından değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Ankara, 309 s.
- Laaksoharju, T. Rappe, E. and Kaivola, T. 2012. Garden affordances for social learning, play, and for building nature child relationship. *Urban Forestry & Urban Greening*, 11(2):195-203.
- Laaksoharju, T. Rappe, E. 2017. Trees as affordances for connectedness to place a framework to facilitate children's relationship with nature. *Urban Forestry & Urban Greening*, 28(1): 150-159.
- Metin, P. 2003. The Effects Of Traditional Playground Equipment Design In Children's Developmental Needs, Master Degree Thesis, METU, Ankara, 110 p.
- Moore R.C. 1986. Childhood's domain: Play and space in child development. Croom Helm, London Üniversitesi, 309 p.
- Morrow, B. ve Calhoon, E. 2009. Kids Outdoors in the New Century, Notes on Playground Design, Ed. Anne Taylor Linking Architecture and Education: Sustainable Design for Learning Environments, New Mexico, University of New Mexico Press, 15-18.
- Olgun, R. 2018. Niğde kenti açık ve yeşil alanlarına yönelik stratejik hedeflerin belirlenmesi ve planlama stratejilerinin geliştirilmesi. Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya, 302 s.
- Olgun, R. ve Yılmaz, T. 2019. Kentsel yeşil alan varlığının Niğde kenti örneğinde değerlendirilmesi. *Mediterranean Agricultural Sciences*, 32(1): 11-20.
- Olwig, K. R. 1989. The childhood deconstruction of nature. *Children's Environments Quarterly*, Children and Vegetation 6(1): 19-25.
- Olwig, K.R. 1990. Designs upon children's special places. *Children's Environments Quarterly*, 7(4): 47-53.
- Onay, B. ve Kuş Şahin, C. 2019. Kentsel rekreasyon kapsamında çocuk oyun alanlarında güvenlik: Isparta Ayazmana ve Gökçay Mesireliği örneği. *Kent Akademisi*, 12 (3): 575-585.
- Özgüç, İ.M. 1998. Oyun bahçelerinde tasarım ilkeleri. *Peyzaj Mimarlığı Dergisi*, 5(1): 16.
- Özgüner, H. ve Şahin, C. 2009. Isparta kent merkezindeki çocuk oyun alanlarının mevcut durumu ve çocukların bu alanlara karşı davranış biçimleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 1(1): 129-143.

- Perçin, M.H. 2018. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Peyzaj Konstrüksiyonu II Ders Notları, Çocuk Oyun Elemanları, 14 s.
- Pola, İ. 2015. Çocuk oyun alanlarına kapsayıcı yaklaşımlar: istanbul için bir değerlendirme. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul, 200 s.
- Samur, A.Ö. ve Kızıltepe, G.İ. 2018. Aydın ilindeki çocuk oyun alanlarının incelenmesi. *Social Sciences Research Journal*, 7 (1): 31-46.
- Shackell, A., Butler, N., Doyle, P. and Ball, D. 2008. Design for Play: A Guide to Creating Successful Play Spaces: Nottingham, DCSF Publications, England, 150 p.
- Sorkun, G. 1996.İstanbul Anadolu Yakası Örnek Çocuk Oyun Alanlarının Peyzaj Mimarlığı Açısından İrdelenmesi.Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul. 150 s.
- Şahin, F. 2010. Altındağ ilçesi örneğinde kentsel sosyal yapı ve açık-yeşil alan ilişkilerinin değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, İzmir, 79 s.
- Şensoy, G. and Inceoğlu, M. 2015. Design guide for playgrounds. *Journal of Civil Engineering and Architecture*, 9(1): 1390-1398.
- Şiranlı, Y.T., 2015. Kentsel yerleşim alanlarında fiziki planlama memnuniyetinin araştırılması: Erzincan örneği. Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ, 127s.
- Şişman, E. E. ve Özyavuz, M. 2010. Çocuk Oyun Alanlarının Dağılımı ve Kullanım Yeterliliği: Tekirdağ Örneği. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 7(1): 13-22.
- Shi, Y. 2017. Explore children's outdoor play spaces of community areas in high-density cities in China: Wuhan as an example, *Procedia Engineering*, 198(1): 654-682.
- Sülün M. 2019. Çocuğun gelişmesinde oyun alanlarının rolü ve mekansal gereklilikler: Ankara ili örneğinde özel ve kamusal çocuk oyun alanları üzerinden bir inceleme. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, 245 s.
- Tandoğan, O. 2007. Çocuk dostu çevre için kentsel mekâna ilişkin tasarım ve planlama ilkelerinin oluşturulması, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi İstanbul. 120 s.
- Talarowski, M., Cohen, D.A., Williamson, S.B., Han, B. (2019). Innovative playgrounds: use, physical activity, and implications for health. *Public health*, 174: 102-109.
- Tandon, P.S., Zhou, C., Sallis, J.F., Cain, K.L., Frank, L.D. and Saelens, B.E. 2012. Home environment relationships with children's physical activity, sedentary time, and screen time by socio economic status. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 9(88): 1-9.
- Tekkaya, E. 2001. Tasarlanmış Çocuk Hakları: Ankara Çocuk Oyun Alanları, *Milli Eğitim Dergisi*, 151(1): 1-10.
- Türkan, E.E. ve Önder, S. 2011. Balıkesir kenti çocuk oyun alanlarının irdelenmesi. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 8(3): 69-80.
- Türkiye İstatistik Kurumu, 2019. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi <http://www.tuik.gov.tr> [Son erişim tarihi: 10.11.2019].

- Urge 2004. Making Greener Cities-A Practical Guide. *UFZ Centre for the Environmental Research*, Germany 8(37): 120.
- Ünal, M. 2009. Çocuk gelişiminde oyun alanlarının yeri ve önemi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2): 1-9.
- Veitch, J., Bagley, S., Ball, K. and Salmon, J. 2006. Where do children usually play? A qualitative study of parents' perceptions of influences on children's active free-play. *Health & Place*, 12(4): 383-393.
- Woolley, H. and Low, A. 2015. Exploring the Relationship between Design Approach and Play Value of Outdoor Play Spaces. *Landscape Research*, 38(1): 53-74.
- World Cities Culture Form 2019. <http://www.worldcitiescultureforum.com/> [Son erişim Tarihi: 14.11.2019].
- Yazıcıoğlu, Y., Erdoğan, S. 2014. Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Detay Yayıncılık, Ankara. 448 s.
- Yılmaz, S. ve Bulut, Z. 2002. Kentsel Mekânlarda Çocuk Oyun Alanları Planlama ve Tasarım İlkeleri. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 33(3): 345-351.
- Yılmaz, S. ve Bulut, Z. 2003. Kentsel mekânlarda çocuk oyun alanlarının yeri ve önemi: Erzurum örneği. *Milli Eğitim Dergisi*, 158(1): 1-9.
- Yılmaz, Ş. 2010. Çocuk oyun alanlarının ilköğretim çağındaki kullanıcılarca değerlendirilmesi ve tasarım ilkelerinin belirlenmesi. Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 171 s.
- Yuen, B. 1996. Creating The Garden City: The Singapore Experience. *Urban Studies*, 33: 955-970.
- Yücel, G.F. 2005. Çocuk Oyun Alanları Tasarımı, *İstanbul üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 2(55): 99-110.

8. EKLER

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI
ANKET FORMU

Araştırma Projesi Anket Çalışması

Bu anket çalışması, “Parklardaki Çocuk Oyun Alanlarının Kullanıcı Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi: Sivas Kenti Örneği” başlıklı araştırma Akdeniz Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü tarafından yüksek lisans tezi olarak yapılmaktadır. Ankette bulunan her sorunun herhangi bir doğru veya yanlış cevabı yoktur; ankette amaçlanan, çocuk oyun alanı kullanımını etkileyen etmenlerin saptanarak istek ve önerilerinizin tespit edilmesidir. Bu kapsamda ileriye yönelik tasarım çalışmalarının başarıya ulaşması ve mevcut tasarımlar için ne gibi öneriler getirilebileceği tartışılacaktır. Teşekkür ederim.

Prof. Dr. Reyhan ERDOĞAN

Genel Bilgiler:

Yaş	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Meslek	Aylık Gelir
☐ 18-29 ☐ 30-49 ☐ 50-65 ☐ 65 ve üstü	☐ Kadın ☐ Erkek	☐ İlköğretim ☐ Lise ☐ Ön lisans ☐ Lisans ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Diğer	☐ Öğrenci ☐ Memur ☐ Öğretmen ☐ Ev Hanımı ☐ İşçi ☐ Akademisyen ☐ Diğer	☐ Asgari Ücret. ☐ 2020 – 3000 TL. ☐ 3001 - 4000 TL. ☐ 4001 - 5000 TL. ☐ 5001 - 6000 TL. ☐ 6001 TL ve üstü
İlgilendiğiniz Çocuğunuz (Torun, yeğen, vs)				
Yaş	Cinsiyet	Eğitim		
☐ 0 – 3 ☐ 3 – 6 ☐ 6 – 9 ☐ 9 - 14	☐ Kız ☐ Erkek	☐ Okula Gitmiyor ☐ Kreş ☐ Anaokulu ☐ İlköğretim ☐ Ortaöğretim		

1.Serbest zamanlarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

- ☐ Parklara Giderek ☐ Kitap Okuyarak ☐ İnternette Zaman Geçirerek
☐ Spor Yapararak ☐ Gezerek ☐ Tv İzleyerek ☐ Avm’de Vakit Geçirerek
☐ Diğer (Yazınız)

2. Sivas’ta en çok gitmeyi tercih ettiğiniz park hangisidir?

- ☐ Oğuzlar Parkı
☐ Ethem Bey Parkı
☐ 27 Haziran Öğretmenler Parkı
☐ Karşıyaka Çamlık Mesire Alanı
☐ Aksu Parkı
☐ Diğer

3. Bu parkı hangi amaçlar için kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

- ☐ Gezme Dinlenme ☐ Buluşma Noktası ☐ Sosyal İletişim ☐ Piknik Yapma
☐ Spor Yapma ☐ Torun Çocuk Gezdirmek ☐ Diğer (Yazınız)

4. Bu parka genellikle hangi mevsimlerde geliyorsunuz? Neden? (Bu soru 2.soruda işaretlediğiniz parka göre cevaplandırılacaktır, birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- ☐ İlkbahar ☐ Yaz ☐ Sonbahar ☐ Kış

5.Parka hangi günlerde geliyorsunuz?

- ☐ Hafta İçi ☐ Hafta Sonu ☐ Hem Hafta İçi Hem Hafta Sonu

5a.Kışın parka en çok hangi saatlerde geliyorsunuz?

- ☐ Sabah 08.⁰⁰ – 12.⁰⁰ ☐ Öğle 12.⁰⁰ – 14.⁰⁰ ☐ Öğleden Sonra 14.⁰⁰ – 18.⁰⁰ ☐ Akşam 18.⁰⁰-24.⁰⁰

5b. İlkbahar'da parka en çok hangi saatlerde geliyorsunuz?

- ☐ Sabah 08.⁰⁰ – 12.⁰⁰ ☐ Öğle 12.⁰⁰ – 14.⁰⁰ ☐ Öğleden Sonra 14.⁰⁰ – 18.⁰⁰ ☐ Akşam 18.⁰⁰-24.⁰⁰

5c.Yazın parka en çok hangi saatlerde geliyorsunuz?

- ☐ Sabah 08.⁰⁰ – 12.⁰⁰ ☐ Öğle 12.⁰⁰ – 14.⁰⁰ ☐ Öğleden Sonra 14.⁰⁰ – 18.⁰⁰ ☐ Akşam 18.⁰⁰-24.⁰⁰

5d. Sonbahar 'da parka en çok hangi saatlerde geliyorsunuz?

- ☐ Sabah 08.⁰⁰ – 12.⁰⁰ ☐ Öğle 12.⁰⁰ – 14.⁰⁰ ☐ Öğleden Sonra 14.⁰⁰ – 18.⁰⁰ ☐ Akşam 18.⁰⁰-24.⁰⁰

5e. Parka daha sık gitmemenizin nedenleri nelerdir?

- ☐ Parktaki Oyun Aletlerinin Kullanım Çeşitliliğinin Az Olması
☐ Parkın Güvenli Olmaması
☐ Yeterince Doğal Güzel Güzelliklere Sahip Olmaması
☐ Yeterince Temiz ve Bakımlı Olmaması
☐ Çocuk Oyun Aletlerinin Yeterince Güvenli Olmaması
☐ Alışveriş Merkezindeki Çocuk Oyun Alanlarının Daha Güvenilir Olması
☐ Etkinliklerin Yeterince Düzenlenmiyor Olması
☐ Diğer.....

5f. Çocuk Oyun Alanlarını daha sık kullanmamanızın nedenleri nelerdir?

.....

6. Sizce aşağıdaki unsurların çocuk oyun alanlarında bulunmasının önem düzeyi nedir?

ÖNEM DÜZEYİ	Oyun aletlerinin güvenliği	Temiz bir çevre	Trafik güvenliği	Çocuğun yaş gruplarına göre oyun alanı	Altyapı (tuvalet,	Parka ulaşım kolaylığı	Alışılmış dışında oyun aleti kullanılması	Bitkisel çeşitlilik	Oyun aletlerinde doğal ve sağlıklı malzemelerin kullanılması	Parklarda geleneksel oyunların özendirilmesi	Doğallık
Önemli											
Orta											
Önemsiz											

7. Lütfen aşağıdaki yorumlara katılıp katılmadığınıza ilişkin görüşünüzü 1 ile 5 arasında bir değer seçerek puanlayınız.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Bu parktaki çocuk oyun alanları yeterince güvenlidir.	1	2	3	4	5
Sizce çocuk oyun alanında su elemanları (havuz, gölet, fıskiye vb.) bulunmalıdır.	1	2	3	4	5
Çocuğunuzun oyun oynadığı alanın yoğun ağaç dokusuna sahip olması gerekir.	1	2	3	4	5
Çocuğum tek başına bu çocuk oyun alanında güvenle oyun oynamaktadır.	1	2	3	4	5
Parkta bulunan donatı elemanlarını (bank, çöp kutusu vb.) sayıca yeterli buluyorum.	1	2	3	4	5
Parklarda çocukların sosyal bağlarını güçlendirmeye yönelik aktivitelere yer verilmelidir.	1	2	3	4	5
Parklarda sadece fiziksel değil zihinsel gelişimi destekleyen oyun aktivitelerinin bulunmalıdır.	1	2	3	4	5

8. Sizce bu parktaki çocuk oyun alanında hangi öğeler bulunmalı?

- ☐ Salıncak
☐ Hayvanat Bahçesi
☐ Boyama Duvarı
☐ Kum Havuzu
☐ Büyük Ağaçlar / Açık Çim Alanlar
☐ Diğer

9. Sizce çocuk oyun alanında hangi tür bitkilerin kullanılmasını tercih edersiniz?

- ☐ Hayır Gerek Yok
☐ Meyve Ağaçları ve Küçük Ağaçlar Olmalı
☐ Çalılar Olmalı
☐ Çiçekler Olmalı
☐ Çim Alanlar Olmalı
☐ Büyük Ağaçlar Olmalı
☐ Diğer

10. Çocuğunuz oyun alanında özgürce oyun oynayabiliyor mu?

- ☐ Evet ☐ Hayır

11. Hayırsa çocuğunuzun özgürlüğünü kısıtlayan etmenler nelerdir?

- ☐ Parktaki yeşil alanların yetersizliği
☐ Parkta yeterli boş alanın bulunmaması
☐ Yaşça büyük çocukların bulunması
☐ Yetişkinlerin baskısı
☐ Oyun aletlerinin yetersizliği
☐ Oyun aletlerinin düşme yüksekliğinin yetersizliği
☐ Diğer...(Yazınız)

12. Çocuğunuz parkta en çok hangi oyun elemanlarını kullanıyor?

- ☐ Salıncak ☐ Tahterevalli ☐ Tırmanma ekipmanları ☐ Kaydırak
☐ Diğer.....

13. Lütfen size gösterilen çocuk oyun alanları ile ilgili fotoğrafları göz önüne alarak aşağıdaki tabloda puanlama yapınız.

	Kesinlikle Tercih Etmiyorum	Tercih Etmiyorum	Kararsızım	Tercih Ediyorum	Kesinlikle Tercih Ediyorum
Fotoğraf I	1	2	3	4	5
Fotoğraf II	1	2	3	4	5
Fotoğraf III	1	2	3	4	5
Fotoğraf IV	1	2	3	4	5
Fotoğraf V	1	2	3	4	5

Anket Formunda Kullanılan Fotoğraflar

		
1. Geleneksel çocuk oyun alanları		
		
2. Çağdaş çocuk oyun alanları		
		
3. Macera çocuk oyun alanları		
		
4 Doğal çocuk oyun alanları		
		
5. Yaratıcı çocuk oyun alanları		

ÖZGEÇMİŞ

Melike KAYA

kayamelike90.01@gmail.com

ÖĞRENİM BİLGİLERİ

2019 – Devam ediyor	Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, Sivas
Yüksek Lisans 2016-2020	Akdeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Antalya
Lisans 2009-2014	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Ankara

İŞ DENEYİMİ

Yönetici 2019 – Devam ediyor	Özel Sivas Final Akademi Anadolu Lisesi, Sivas
Memur 2014-2018	Özel Sivas Final Dergisi Dershaneleri, Sivas